

ORATIO,
QUAE DESCRIBIT
VITAM AC MORTEM, PIAM

& beatam, magnifici, & nunquam satis laudati viri, sapientia, doctrina, virtute, pietate, dignitate & autoritate præstantissimi, Dn. REINHARDI SCHEFFERI Illustris. Principis, DD. Guilielmi Lantgravij Hassiæ, Comitum in Cattenelnbogen, Dietz, Zigenhain, Nidda, &c. Cancellarii, qui relictis his terris, emigravit in coelum, die 10. Maji, Anno Christi

Salvatoris 1587.

—o—

SCRIPTA ET RECITATA IN ACADE-
mia Marpurgensi, à Iohanne Ferinario Professore,
die 1 Octobris, Anno eodem.

Addita sunt Carmina lugubria; plena eruditionis, pietatis & suavitatis, funeri atq; memoriæ ejusdem Cancellarij, à viris nobilissimis, magnificis atq; clarissimis, dicata ac consecrata.

MARPURGI,
Excudebat Paulus Egenolphus.

M D LXXXVII.

MAGNIFICE DOMINE

Rector, amplissime Vicecancellarie, clarissimi facultatum Doctores, & Professores, Consilarii, ac Secretarii præstantissimi, Magistri, cæteriq; viri quotquot adestis ornatissimi, atq; bonarum artium, honestissimarumq; LL, studiofa ac nobilis juvenus.

T pictor ille in Tragædia, cum immolanda pro salute, ut videbatur, Græcorum, à complexu parentum avel- leretur Iphigenia Regia pu- ella, lugeret Clytemnestra Regina mater, tristis esset Calchas Sacerdos, mæstus Ulysses Orator, mæreret Dux Menelaus; judica- vit obvolvendum, ac pror-

-sus tegendum esse caput. Agamemmonis infelicitis patris, cu- jus summum luctum, ac superius paternam, in morte filie, non potuit imitari, aut adumbrare penicillo; Ita ego quibus ver- bis, aut quo gestu, describam vel exprimam dolorem, in quem nuper, ob mortem unius, conjecti sumus omnes, non reperio. Potius caligine quadam, me circumdari, atque involvi, imò stupore quodam occupari sentio, qui facultatem cogitandi & dicendi, penè mihi adimit omnem. Occidit enim, heu occidit, sydus quod luxit ac praeluxit hactenus Hassia, occidit Hesper-

rus lucidissimus, nobis non nisi in resurrectione mortuorum
rursus appariturus. Reinhardus Schefferus, Illustrissimi
Principis, DD. Guilielmi Landgravij Hassiae, ac Comitis in
Catteneubogen, Dietz, Ziegenhain, Nidda &c. Domini nostri
clementissimi, magnificus Cancellarius. Fecerat enim hunc
verè magnificū, qui magna facit, in caelo & in terra Deus,
fecerant Principes Illustrissimi, fecerant propria merita, vir-
tus ac pietas, quibus grata Deo, hominibusq; utilia, dixit ac
fecit, in univēsa patria, in Germania tota. Deplorat igitur
orbitatem suam, Respublica tota, quae in tantis, horum tem-
porum periculis, ac tenebris. Consilium sapiens huius viri,
ceu lampada ac facem ardentem, sibi praeferrī, atq; prae lucere
optat. Mortem Cancellarij Schefferi quis non lūget? lūgent
omnium ordinum homines, maeret Ecclesiasticus, maeret Po-
liticus, dolet Oeconomicus status, quod Consiliario & patro-
no suo orbatus sit, à quo iuvabatur, fovebatur, sustentaba-
turq; fide & benignitate summa. Omnia nostra, tam benefi-
cium, tam salutarem, & mansuetum pacis ac commodorum
omnium, custodem desiderant atq; requirunt. Hunc quoq;
amplissimorum, ornatissimorumq; virorum, ac juvenum
congressum, in luctu esse, illumq; publici consilij ac boni, Du-
cem a vidē expetere, atq; repetere, non obscuris significationi-
bus animadverto. Ac sanè ego, in hoc publico omnium, a-
cerbissimog; mœrore, sic me quoq; affectum esse sentio, ut vox
mea, quae encomia virtutum, ac laudum ipsius recitare hoc
loco debet, dolore & mœstitia impedita, fere intercludatur.
Ei si enim iam septimanae, non ita pauca effluerunt, post-
quam elatum est Cassellis, pompa honorifica omnium, & in-
primis deductione, atq; condecoratione Illustrissima, heroica
prorsus spei, Principis adolescentis, DD. Mauritij, Land-
gravij

gravij Hassiae &c. Domini nostri clementissimi (quem ad lon-
gam, ac seram posteritatem benignissime servet, atq; evehat
Deus) funus illud, & exuviae sanctae: tamen memoria val-
ueris ejus, apud me, & sanos omnes, quotidie recens est, ac no-
va, ad occasionem quamcunq; recrudescent. Parvae cura, in-
quit ille, loquitur, ingentes stupent, atq; ager animus semper
errat. Talis etiam quisq; est, qualis fortuna dierum. Quare
nō expectabunt à me, de re quidem magna ex parte, lugubri
ac tristi, viri dignitate, doctrina & virtute praestantissimi,
adolescentesq; optimi, qui ad memoriam mortui cōdecoran-
dam, cohonestandamq; convenerunt, orationem ornatam,
aut luculentam. Cum tamen & officij, & pietatis ratio, ali-
quid omnino dici hoc tempore flagitet, significatioq; nostri
gemitus, & gratitudinis, quam Deus bonis, & salutaribus
gubernatoribus reddi jubet, publico nomine ostendenda sit
publicè, hac lugubri, ac rauca quam auditis voce, hominū
praestantissimo, & patrono summo, deq; omnibus praeclaris-
simè merito, tantum praecipua, ex historia vita & mortis i-
psius attingentes, parentabimus paucis, ut quidem poteri-
mus, non ut magnitudo virtutum, & meritorum ipsius pos-
sulabat. Peto igitur, ut veniam mihi dent, magni nominis,
ac spectatissimi auditores, quod laudum tanti viri cumulo,
praesertim in hac tenuitate, atque ariditate styli & ingenij
mei, non respondet oratio. Et si etiam profectò, nulla omnino
eloquentia, aut dicendi vis, pulcherrima ejus ornamenta,
exaurire, aut sermone complecti potest. Neg. verò iste vir,
ut omni laude cumulatus, ita nullo fastu, aut tumore
turgidus pateretur, si videret, de se aliquid dici, nisi narra-
tione simplici, verecunda, humili, atq; cum natura sua, quae
nihil altum, nihil ambitiosum, tumidum, inflatum pre se
fere-

ferbat, congruente. Omisso igitur proœmio longiore, ad
 xæisheia ipsa accedimus. Cumq; usitatum sit, in talibus re-
 citationibus, initio dicere de loco, qui nascētes in hunc mun-
 dum excepit, natus sanè fuit Reinhardus Schefferus, Ham-
 berge Cattozum, in hac nostra laudatissima gente. Nam
 quod Herodotus olim scripsit, de maioribus nostris Geris sive
 Gottis, qui haud dubiè fuerunt populi Germanici: esse eos
 ἀνδραγατάς τε διὰ νότον, omnium fortissimos & iustissimos,
 ea laude nunc verè ornari potest, Hassia nostra honestissima,
 qua quidem pulcherrimè copulat, in omnibus actionibus,
 has duas virtutes, fortitudinem & iustitiam, cum quidem
 fortitudo, iustitia propugnatrix esse debeat, ut docet Aristo-
 teles in Ethicis. Editus verò fuit in hanc lucem, Anno Chri-
 sti Salvatoris 1529, mense Februario, die quo celebratur
 memoria Christi infantis, allati à matre in templum, & ge-
 stati in ulnis p̃i senis Zacharie, cui letitia expressit admi-
 rabilem ac sanctū cantum: parentibus quidem Iohanne Schef-
 fero, sive honestissimo, & Margareta Wezelin, spectata
 probitatis ac pudicitia femina. Horum sanè optimorum pa-
 rentum suorum, à quibus post Deum prima vita traxit ex-
 ordia, ipse ut quidā sopsi filius, recordatus est ac mentionem
 fecit crebrò, & cum voluptate, per omnem vitam, memor
 veteris versus:

Huic sunt divitiæ solæ materq; paterq;
 Quò enim naturæ sunt meliores, & præstantiores, eò sorp̃s,
 sive affectus amoris, habent erga suos, cognatumq; sangui-
 nem expressiores, & ardentiores. Et si igitur cum adolevis-
 set, Dei beneficio, Deo & hominibus gratus, cum patria sua,
 qua honestis civilis disciplina legibus, institutisq; clara est,
 tum parentibus suis, quorum virtus atq; honestas commen-
 data

data fuit omnibus, letabatur admodum: tamen in primis
 agebat Deo gratias, quòd ibi natus esset, ubi & renatus, vi-
 delicet in vera Ecclesia Dei, in qua semper sunt aliqui sancti,
 & ad vitam æternam electi, inter quos ipse, se quoq; vera fi-
 de in Deum erectus, numerabat, summam laudem esse com-
 memorans, societatem cum Deo, & Ecclesia, qua communio,
 omnium etiam bonorum, in hac & æterna vita, est præci-
 puum ac nobilissimum. Certum est, propter diversas stella-
 rum commixtiones, in hac inferiora, ordine divinitus à Deo
 conditore in natura sancito, agere superiora. Si quis igitur
 thema cœli, & positus syderum, qua nascenti luxerunt, ex
 arte consideraret, haud dubiè inveniret, etiam inde, dante
 Deo, singularia ei, ad virtutis & pietatis studia, quibus emi-
 nebat, adjuvmenta accessisse; et si ab alio potissimum accende-
 batur, ac regebatur sydere, videlicet à Sole iustitiæ, filio Dei,
 qui ex suo, & æterni patris sui pectore, effundit in corda cre-
 dentium, flammam substantialem, suum Spiritum sanctum,
 qui sanctos, & Deo placentes, atq; tales motus efficit in no-
 bis, qualis est ipse, & quales lucent in massa humana Christi
 glorificata, ad cuius imaginem renouamur. Talis est natura
 hominis, ut à bono temperamento, & spiritibus bonis, exci-
 tentur bonæ ratiocinationes, & consinni motus atque actio-
 nes, in omnibus membris. Ità hic quoq; optimus spiritus, per-
 misceat se verè & substantialiter, spiritibus natis & discur-
 rentibus, in nostro corpore, illis infert atq; imprimit, novam
 lucem, aliam ab intellectu & iustitia naturali. Ut etiam spi-
 ritus in homine, sunt flammæ, quæ sunt caussa vitæ corpora-
 lis, & humanarum actionum, sic Deus effundit in credentes,
 suum spiritum, qui est caussa vitæ spiritualis, & letitiæ æter-
 næ. Insignis tamen omnino, in hoc homine, etiam virium &
 facul-

Anni natalis
 1529.

parentes.

et, e contra
 quo, nature
 sunt deteriores
 eo magis respi-
 ciunt sanguinē,
 nam cognatum,
 sed potius opprimunt.

facultatum naturalium, à Deo conditarum, sicut copulat
Deus, hac sua bona in suis, fuit præstantia: temperamentum
pulcherrimè temperatum, videlicet sanguineum, & Melan-
cholicum, à quo omnia summa & admirabilia opera proma-
nant, ex Platonis, Aristotelis, & Galeni, Philosophia & Me-
dicina principum sententia. Laudem enim habet præcipu-
am, temperata crasis, declinans ad melancholiam. Nam in
tali sanguine, spiritus lucidiores procreant motus acriores,
stabiliores & ardentiores, qui tamen sunt ordinati & con-
cinni. Harmonia enim temperata est, & sanguis refrigera-
tus sedatior, propter melancholiam non vitiosam, aut adu-
sam. Ac nominant Medici, succum quendam Melanchol-
icum, qui sanguinem & spiritus, cum calore naturali fir-
mat atq; contemperat: alias sine hoc humore, spiritus essent
fugaces, & non consistentes, quod videmus evenire in his, in
quibus plurimum de sanguine & bile, parum de succo me-
lancholico reperitur. Tales enim, licet sint ingeniosi, sunt ta-
men leves & instabiles, qui nunquam in eodem proposito,
propter levitatem & fugacitatem suorum spirituum, perse-
verant aut consistunt. Ideoq; rectè scripsit Aristoteles, omnes
sapientes esse, vel fuisse melancholicos. Ex his apparet, ut ex
consequente, eventum, & vitam, moribus ac rebus gestis colligi-
mus, fuisse in nostro Cancellario, præsertim atq; accrescen-
te, melancholiam hanc temperatam, ac verè generosam, qua
artes nobis, & res magnas peperit, omnibus temporibus, atq;
artifices in omni genere doctrinarum præstantes, guberna-
toresq; rerum publicarum excellentes atq; heroicos. Fuit enim
in eo magnum ingenium, ad omnia magna acumen sum-
um, quo facile videbat veritatem, in doctrinis, in rebus,
ac disceptationibus omnibus: videbat in consilijs, quid potis-
simum

simum sequendum esset, quid fugiendum. Quodq; semel re-
ctè, animo & cogitatione apprehenderat, aut amplexus erat,
magna postea animi constantia, gravitate, iudicijq; firmita-
te, sine vagabundis, & discrepantibus à vero iudicio moti-
bis alijs, retinebat, tuebatur, persequebaturq;. Cumq; & mo-
res imitentur crasem, fuerunt in ipso affectus, sermones, a-
ctiones, gestus sedati, & ad justam Commoditatem, seu æqualitatem
ethicam compositi, concinni, placidi, suaves, amabiles,
ac simul tamen graves, ita ut ad amorem, & reverentiam
quandam sui, occulta quadam vi natura sua, invitaret ac
raperet omnes, cum quibus ob quamcumq; causam erat, aut
perficiebat quodcumq; sicut hoc pulchrè expressit Menander,
cum inquit: Ὅς ἰδὼν ἄνθρωπος οὐδέος κεραιεύων; Quam dulce
temperamentum est, copulatio bonitatis & prudentia. Atq;
ejus sanè indolis, earumq; virtutum significationes, mox in
puero conspiciabantur illustres. Ideoq; ad incunabula quasi,
& pueritiam ipsius, regredimur, quam mox pater, & honesti
parentes, à quibus egregia ad virtutem habebat femina, to-
tam Deo consecrarunt, nihil magis in votis habentes, quam
ut filius, ipsis dante propitio Deo natus, cresceret in magnam
laudem, magni Dei, multosq; & uberes fructus, atque usus
humanos. Ad quam rem, cum audirent atq; intelligerent,
opus esse multiplici cognitione literarum, nihil hesitantes, ac
fructuosa, ad liberalia studia cum adhibuerunt, in quorum
primis initijs & elementis, cum singulari impetu natura, ce-
leriter processisset in patria, erudientibus ipsum viris laude
dignis, missus est aliquantò post, in vicinam scholam Cassel-
lanam, quam tum regebat & docebat feliciter M. Petrus Ni-
gidius, vir natura natus, & factus ad utilia juventutis stu-
dia. Verè enim dicebat, ut est apud Xenophontem περὶ οὐρανοῦ καὶ κόσμου, πρὸς ἑκκλῆσιον

utilia & necessaria primæ ætati, memorabatq; Βήτα δὲ, ὅτι,
non quidem alligatus scopulis Gargareis, ut per ludibrium
& contemptum, nominat vetus ille scriptor, qui ait, Gram-
maticam docere eos, quibus iratus sit Deus, quorumq; nutrit
egestas; sed montibus Israël, hoc est, Ecclesiæ & scholis Chri-
sti, qui inquit: Sinite pueros ad me venire. Ac multi docti
sunt homines in Hassia, qui primam partem suæ institutio-
nis, & cognitionis referunt ad ipsum, qui cum ceteris studijs
eruditæ doctrinæ, præcipue evoluerat Grammaticorum no-
dos, ijdemq; tandem etiam pie immortalis est. Hunc igitur
bonum ac felicem, nactus in prima ætate ingenij sui excellen-
tis formatorem, atq; Magistrum, citò & Præceptorum in-
dustria, & propria ingenij felicitate adiutus, ad rerū Gram-
maticarum cognitionem traductus est, ut scriberet Oratio-
nem Latinā sine erratis. Cumq; longa esset ipsi mora omnis,
festinatione quadam mira Marpurgum, in Scholam publi-
cam, ad studia Philosophiæ superiora properavit. Ad ea de-
latus, discendiq; cupiditate ingenti accensus, proficiebat ita,
ut summam de sese spem & expectationem, excitaret mox ini-
tio apud omnes. Cum didicisset Prosodiam accuratè, & ad
Poesin, harmoniam illam & concentum eruditissimum, ac
suavissimum (ut totus erat harmonicus, & ad concinnita-
tem compositus), natura traheretur, scribebat feliciter & e-
debat versus, terfos quidem, & doctis admodum probatos:
simulq; cum eo studio, non solum omnium partium Gram-
maticæ, sed & reliquarum artium Philosophicarum cogni-
tionem: Logica reliqua, Mathematica, Physica, Ethica, addo
etiam in primis Theologica conjungebat, ne vena ipsius, aut
oratio rebus destituta, tenuis, arida, sterilis aut jejuna vide-
retur. Ex rerum enim copia, quæ ex artibus petitur, necesse
est efflo-

est efflorescat, quæ habet laudem oratio, ut docet Cicero. Idq;
cum faceret admiranda aviditate, & studio constanti, cele-
riter artes & doctrinas Philosophorum didicit, vitæ uni-
versa necessaria, in ijsq; versabatur, exercitatione assidua,
disputando, declamando, legendo Philosophos, Poëtas, Ora-
tores, Historicos, qui iudicio præstantissimorum virorum,
quibus tum Philosophiæ & eloquentiæ studia, commendata
erant in Academia, judicabantur esse optimi & utilissimi.
Horum sanè egregia cognitione, cum præclarè instructus es-
set, ac intelligeret cum Xenophonte, artes πηγάς τῶν καλῶν, o-
mnium bonarum rerum scaturiginem ac fontem esse, existi-
maretq; juxta Platonem, gratam in ijs de Deo famam spar-
sam, earum adminiculo, ac ceu χεῖλος ὕδατος quadam usus atq;
excitatus, ad Deum ipsum toto pectore, totaq; mente, altius
sibi ascendendum esse putavit. Voluit igitur, jam tum etiam
illa ætate, de generibus doctrinarum egregiè judicans, eaq;
aptè discernens, se studiosum, atque aliquantò post etiam Sa-
cerdotem iustitiæ, & vicarium Dei dici, de quo in Psalmo
scriptum est: Ego dixi Dñs estis. Ideoq; ut loco Dei, res divinas
tueretur aliquando inter homines, in defensione ac propaga-
tione iustitiæ, quæ commendata est pijs Magistratibus, in
tempore ad gubernationem Reipublicæ se preparavit, atque
amplissimam doctrinam Iureconsultorum, artem boni &
equi, discernentem iusta ab iniustis, æqua ab iniquis, discen-
do amplexus atq; secutus est. Idq; eò libentius, quod, ut inde
usq; ab initio, schola Iureconsultorum Deo dante, fatoq; suo
singulari, admodum excelluit in hac Academia: ita tum flo-
ruit, & commendata fuit plurimum, propter doctrinam,
autoritatem & dignitatem, Iurisperitissimorum virorū,
Ferrarij & Oldendorpij, qui & ius ipsum felicissimè audito-

res docebant, & negotia provincia huius, & aliarum regionum, providē gubernabant, atq; secundum iustitiam decidebant. Hoc cum duces, & quasi vindices, eo tempore, nactus esset studij iuris, ingeniosissimos & acutissimos, eorum precipuē usus opera, & institutione assidue, postquam initia doctrina legum iam percepisset etiam ab alijs, ita ex illorum assuetudine & imitatione, qua sese totum, & studia sua universa, ad normam & exemplum ipsorum conformabat, cepit excellere atq; inclarescere, ut aliquantō post, cum Oldendorpius subinde à Principibus evocaretur, ac traheretur ad Reipublice negotia alia: ipse interim huic summo Iuris Professori, vicariam quasi impendens ac prestans operam, leges interpretatus sit, eo cum successu & applausu, ut plurimi, cū in alijs honestis, tum in nobilibus familijs nati adolescentes, a videri ipsum docentem audi verint, quorum aliqui etiam, deinceps in studio iuris & honestatis, feliciter progressi, ad magnos dignitatis & autoritatis honores, in aulis & Rebus publicis quibusdam precipuis, erecti sunt. Talis cum iam esset, & natura sue propensionem, qua non rivulos, sed ipsos fontes, ac fastigium quasi cognitionis iuris appetebat, sequeretur, cepit animum ad Italiam adicere: et si precipuē etiam ut id faceret, adhortabantur eum magni nominis amici, qui magis quam ipse, cum quidem per omnem vitam esset modestissimus, censebant, ipsius discendi cupiditati, nimis angustam esse, minusq; sufficere Germaniam. Venit igitur, Deo ipsum benigne ducente, in Italiam doctrinarum parentem, quæ & Philosophiam veram, artemq; medicam, inde usq; à vetustis temporibus, penè sola conserva vit, alijsq; gentibus in Europa imperti vit, & doctrinam amplissimam Iureconsultorum maxime illustravit, usurpans rationem docendi accom-

accommodatissimam, & utilissimam ijs, qui in studio iuris, aliquo usq; iam processerunt, ac laude dignos progressus fecerunt. Galli enim generalia tractant, Itali magis specialia: illi theses & fundamenta proponunt, hi magis hypotheses. Illi theoriam spectant precipuē, hi praxin. Illi legibus nituntur, non Doctoribus, hi utrisq; ac simul etiam glossis. Galli ius tradunt, in libris Iustinianensis descriptum, Itali ius magis, quod in usu est positum. Illi iura proponunt nude, hi legunt cum magno apparatu. Adhuc, Galli si textus legum deficiant, rationibus utuntur: Doctores in Italia, præter rationes etiam autoritatibus, imò verò autoritates, sæpe rationibus præferunt. Unde his communes Doctorum opiniones, tantopere celebratæ. Præterea, illi leges & textus docent, quomodo accipiendi & intelligendi sint: hi non id solum, sed & quomodo leges ad usum sint applicandæ. Ideoq; de vero & genuino textuum intellectu, sæpe minus sunt solliciti. Deniq; modus docendi apud Gallos, ut facile apparet, natura prior est: is qui est apud Italos posterior. Itaq; a forma docendi Gallica, rectius incipiunt, qui discunt iura, eaq; cognita ad Italiam progrediuntur atq; ascendunt. Theoriam igitur cum Schæfferus noster, in iure, non solum feliciter didicisset, sed & ut se exerceret, aliosq; doceret, de loco superiore professus esset in patria, rectè Hassia sua relicta, ut in praxi quoq; magni aliquid assequeretur, Italiam adiit, ubi excellentissimis legum interpretibus, se tum demum integrè formandum, & quasi recoquendum tradidit, clarissimo videlicet Iureconsulto Francisco Gribaldo, atq; inter alios in primis, doctissimo & jurisconsultissimo Iohanni Corasio. Gribaldum sanè in iure magnum, fatum suum, si ve fors sua tulit ut Poëta inquit, atque impulit, quo debuit impelli, cum in religione quidem

Galli
et
quomodo docere

2us *Corasij*
 posterioribus annis; aliàs alius, sibiq; dissimilis ac lubricum
 esset. Corasius verò penè puer, ad juris studium adductus,
bono publico senatum esse statuit, atq; in magnis, mox ma-
gna prestitit. Ac primum quidem Tolosæ in patria, ubi
 juris scientiæ fundamenta didicit, penè simul etiam eadem
 docere incepit. Deinde domo egressus, Aurelij, Lutetia Pari-
 siorum, & alibi, jus Civile & Pontificium interpretatus est.
 Cumq; indies ipsi magis magisq; cresceret animus, extra
 Galliam suam, in Italiam Patavium delatus, docendo & dis-
 putando, summa omnium cum approbatione, celeberrimo-
 rumq; Iureconsultorum testimonio, ad miraculum usq; ex-
 celluit, & luculentissima scripta edidit, tunc quidem annum
viceesimum primum nondum natus. His ergo, alijsq; summis
 viris, Patavij & Ferrariæ, circiter triennium operam cum
 dedisset Reinhardus, remq; suam juridicam magno studio,
 & felicitate magna stabili visset atq; confirmasset, cogitare
 cepit de reditu in Germaniam, dulcem patriam, cui facile
 intelligebat se natum esse, cognitionemq; suam præcipuè de-
 stinaverat; atq; de vocatione, cum certis hominibus egit Ve-
 netijs, quæ urbs verè iudicatur mundi esse compendium. At
 dicunt Itali: Qui Venetias non vidit, non credit, & qui non
ibi aliquandiu vixit, non intelligit. Recito autem rem mi-
 ram, & memoria dignam. Hærente adhuc eo, atq; subsisten-
 te in Italia, commodum accidit, ut Illustrissimus ac fortissi-
 mus heros, Philippus Lantgravius Hassiæ, Illustrissimorum
 Principum nostrorum laudatissimus pater, cuius memoria
 sit in benedictione, disceptaret cum vicinis aliquibus, dere-
 litigiosa ac magna, quæ cum videretur, non nisi via juris, ut
vocant, posse definiri atq; decidi, missus est in Italiam, vir
clarissimus, & de hac gente ac schola, egregie meritis, Do-
 ctor

Etor Jacobus Lersnerus, pia memoria, ut sciscitaretur de ja-
 re, & consilia expeteret, celebratissimorum Iureconsultorum
 in Academijs. Ibi tum in peregrina gente, incidit vir ille
 cominodè, & cum affectu ac desiderio singulari, (ut dulce est
 secundum Euripidem, εἰς ὅπου τὸν πόδες εὐχόμενοι; amici
 benevoli oculus, præsertim apud exteros, aspicere) etiam in
 sua patria hominem Schefferum, atq; inter cetera, de nego-
 tio toto, cuius causa venerat legatus, cum ipso, cui jam in
 Germania didicerat fidere, & tribuere plurimum, colloca-
 tus, petijt, ut suum quoq; de eo ostenderet, atque perscriberet
 iudicium. Obtemperat demisse Schefferus, petenti consilium,
 nomine augusti patriæ suæ Principis, atq; ita quidem obtem-
 perat, ut monstrando in eo difficilimo ac gravissimo casu, &
 acute, ac deducendo ingeniose atque artificiosè jus ipsum, ex
 fontibus ac penetratilibus juris, ipsos Doctores Italos superet.
 Is sanè congressus, primumq; eo in genere tyrocinium ipsius
 in Italia, & quævis, aditus & occasio ei fuit, ad universæ, pu-
 blicæ & privata vitæ curriculum, quod postea Dei beneficio,
 eum excepit, ac felicissimè consecutum est. Sic omnibus tem-
 poribus mirabiliter regit, dat & adjuvat Deus, in Ecclesia
 & Republica, ut consilia atq; impetus hominum, ita & occa-
 siones, atque eventus ipsos consiliorum, & maximarum re-
 rum, quas publice vult prodesse multis, ut pie scriptum ac di-
 ctum est in hoc Disticho:

Συμβάλω ἀγαθόν, καὶ ἀπορρίπτω, ἐπὶ τυχόντι,

Συμβάλλω δὲ ταῖς μοῖς δις πάλαις αἰδίαι.

Extat apud Clementem Alexandrinum versus Hera-
 cliti, in quo Clemens ipse ait, proponi exemplum & imagi-
 nem vitæ Philosophicæ ac Scholasticæ:

Πλάτωνα πλάτυνον διδύμων, ἡμῶν ἐσθλόν:

Id est,

Id est, suscipiendas esse peregrinationes discendi causa, & simul retinendam morum integritatem. Sic doctrina causa, adiit Academiæ Italicas nosse Schefferus, & tamen simul etiam, mores suos honestissimos non mutavit, ut faciunt sæpè multi alij, de quibus scripsit, & questus est alicubi Melanthon. Propemodum inquit, ^{καδοκιδον} est: Omnes redeunt ex Italia nobis inimiciores. Credo, ut vel impietatem suam declarent, quam ibi hauriunt ^{αυσι}, vel ut videantur, novum sapientiæ genus afferre. Quare cum aliquantò post, Deo dante, amicum suum Lersnerum, sequeretur in Germaniam, non attulit ipse odium patriæ, non prophanitatem alterius gentis, non abstrusa sapientiæ opinionem, sed utilissimæ doctrinæ juris eximiam cognitionem, ac priorem suam, feruendi Deo & Reipublica, honestissimam voluntatem. Iam apud omnes, de virtute ipsius, eruditione, & scientia juris, qua pollebat, magna erat opinio, animus inprimis Illustrissimi Principis ei præparatus, via deniq; ad res magnas gerendas strata, futuri etiam adificij, omnibus bene omnantibus ac sperantibus, veluti forma quædam apparebat, cui ut supremum imponeretur fastigium, citò Princeps Philippus, Schefferum altè extulit atq; exexit. Erat in illo Principe, ut taceam alia, naturæ & Spiritus sancti maxima dona, etiam admiranda vis, acrimonia & sagacitas ingenij, qua ut alia, in gubernatione varia & amplissima, intelligebat, & dijudicabat facile, ita ingeniorum estimator, ac censor erat acerrimus ac prudentissimus, ut quicunq; Celsitudinis ipsius, suam feruendo locaret operam, is verè judicaretur, in eo quod profitebatur, excellere. Apud tam sapientem Principem latere diu, tam sobria ac sapiens anima viri, non potuit. Excussa atq; explorata, eruditione, virtute, solertia,

perspi-

perspicacia ipsius, vidit illustrissimus Lantgravius, ipsum non solum utilem ac salutare civem, huius ditionis in patria futurum esse, sed & ad maxima negotia, Theologica & Politica, quæ jam tum agitabantur in aulis, ac longè lateq; extendebantur in Germania, adhiberi posse. Ut igitur eum retineret, ac haberet suum, in senatum consilij sui principalis, Schefferum legit, ac principijs sese dantibus, & habentibus optime, ac admodum illustria subinde incrementa summentibus, ipsius Celsitudo, mox illum Cancellarij vicarium, aliquantò post etiam, magistratum deponente & reddente magnifico Cancellario, piæ memoria, Henrico Lersnero, parente Doctoris Hermannii Lersneri, qui Schola nostra, Deo dante, Vicecancellarius est ampliss. & Iuris Professor, Cancellarium dici voluit. Ipse autem, in quo nihil erat supercilij, nihil ambitionis, aut arrogantia, fastigium illud dignitatis & autoritatis, præsertim apud Principem summum, summe deprecabatur, ac vel ad mentionem ejus horrebat. Non ignorabat enim illud Demosthenis, qui dixit: Si due viæ sibi proponerentur, altera ad summos honores in Republica, altera recta ad mortem, cum quidem præsciret mala, quæ in omni gubernatione obvia sunt, metus, terrores, invidiam, calumnias, certamina: velle se statim eam ingredi, quæ recta ad mortem duceret. Meminerat etiam illud, quod Dion scribit, de quodam qui dictus est Similis. Is cum aliquot annos, in aula Adriani Imperatoris detentus esset in vitis, tandem impetrata missione ac vacatione, septem annos in agro quietè vixit, ac moriens, sepulchro suo hoc Epitaphium inscribi iussit: Similis hic jacet, cuius ætas quidem fuit multorum annorum, septem tamen tantum annis vixit. Tandem 4

C

tamen

Epitaphium

tamen Schefferum, cogitantem pericula & miseria, quæ
omnem gubernationem comitantur, nedum tam illustrem;
vicit amor patriæ, vicit voluntas Dei, qui non vult nos fu-
gere labores regendi alios, sed præcipit, ut p̃i in gubernatio-
ne, velut in acie & specula collocati, ostendat ac probent mul-
tis, officia virtutis ac pietatis, erga Deum & homines, ut Dei
gloria illustretur, ac hominum salutem consulatur. Princeps
etiam sapientissimus, & historiarum lectionisq; antiquita-
tis amantissimus, ut olim vetus Imperator respondit depre-
canti: non petentibus aut ambientibus, sed repugnantibus;
Magistratus attribuendos & assignandos esse. Ita verè ma-
kebat ipse esse, quàm videri ac dici, doctus aut magnus, ac
gloriam, quàm summorum virorum omnium temporum
exemplo, fugiebat, adeptus est maximè. Etiam eodem fe-
rè tempore, cum gubernatio amplissima Cancellaria ei de-
sponderetur, desponsata est ipsi, id quoque Principe cle-
mentissimè procurante, & conciliante, puella forma, opi-
bus, familia, moribus, probitate ac pietate præstantissi-
ma, quam ambiebant multi, propter multa: sicut ipse etiam
propter virtutem, ac nominis celebritatem, quam sibi iam
concilia verat maximam, appetebatur à multis. Sed coniu-
gia, si quicquam aliud, sunt fatalia, & pia dantur à Deo p̃i.
Sponsa ea fuit Christina, filia magnifici viri, Iohannis Fici-
ni, eiusdem Principis illustrissimi olim Cancellarij præstan-
tissimi, quò vir, si quisquam alius, maximè meritis est, de ijs
qui tum temporis vixerunt, qui vivunt, quiq; victuri sunt
in Hælia deinceps. Inter cetera enim, Privilegia, ut vocant,
ad singulos huius Scholæ homines pertinentia, & literas im-
munitatis, cum consilio nunquam satis laudato, Lantgra-
vius Philippus conderet sue genti, hanc publicam Acade-
miam,

miam, arte, consilio, dexteritate singulari, à Carolo Quinto
Imperatore, qui mirè, ut omnium aliarum virtutum stu-
dijs, ita & ingenijs ac literis delectabatur, impetravit. Quo
bono, ut hætenus usi sumus, Dei beneficio, utiliter ac suavi-
ter, ita ut deinceps etiam illud, tãquam præcipuum æquior,
ac pretiosissimam gemmam, huic & vicinis regionibus, Deus
benignè servet, ipsum p̃i animi gemitibus oramus. Nam
cum cessat prophetia, dissipatur populus, inquit Salomon. Ac
robur & vis etiam magna, sine consilio, atque cognitione ea-
rum rerum, quæ dependent ac sumuntur, ex Scholarum no-
strarum studijs, sunt veluti Cyclops effosso oculo, de quo lo-
quuntur vetera poemata. Quomodo verò putet aliquis,
Schefferum optimum & modestissimum hominem, affectum
atq; animatum fuisse, cum iam ad eum Cancellaria ipsa, quæ
verè existimatur esse Principis pectus, ac cor ipsum, de voluta
esset? cū Sponsa præcipui nominis ei data esset? Statuebat fir-
missimè, in primis Principem, spiritus atq; animi excelsi &
p̃i, affectu suum omnem erga Deum, sopulæ suam paternam
omnem erga subditos, derivasse quasi, ac transfudisse in suū
Cancellarium, ut per eum hæc bona, tanquam per canalem
quendam, in Ecclesiam & Rempublicam huius terræ, propa-
garentur: tum verò etiam iudicabat, Cancellarium Ficinum
Socerum suum, sanctæ recordationis, velle in cælo, ut cum
amore erga filiam suam, exemplo suo, ipse quoq; copularet in
terris, amorem erga hanc Scholam, quam Socer præcipuo, ut
dictum est, beneficio affecit, & semper cum vixit, complexus
est benevolentia ac studio summo. Onus igitur revera susti-
nere se sensit, gravius Aethna monte, cuius scopulis si quis
obruatur, moritur sanè semel, levatus mole ac pondere omni.
Sed ipse & tum, & deinceps dum vixit semper, in eos scopu-
los,

los, ac Reipublice tempestates, & fluctus delatus est, ut inter
 eorum impetus atq; collisiones, remigandum, laborandum,
 sudandum, luctandum ei fuerit assidue, cum dissimilibus
 hominibus atq; negotijs, quæ sese offerunt in omni guberna-
 tione aularum, quæ suos habent Euripos, fluxus atque refu-
 xus, quorum aliqui etiam ipsa morte, homini sano & intelli-
 genti, interdum duriora ac graviora esse possunt. In omni
 tamen administratione sua, & mox initio, opinionem sui vi-
 cit, & deinceps magis magisq; non solum alios, sed & sci-
 psium vicit ac superavit. Cumq; in maxime arduis rebus,
 mirifica ejus esset sagacitas, industria & felicitas, probavit.
 & primis, & posterioribus annis omnibus, & illustrissimum
 Principem Philippum patrem, & filium Illustrissimum Gui-
 elmum, quibus servivit, in primis sapienter judicare posse,
 & constituere de ingenijs, ac suum cuiq; in ordinatione gra-
 duum & officiorum, locum; secundum iustitiam tribuere. In
 magna autem varietate, occupationum & negotiorum, sus-
 tentabat se Cancellarius, duabus præcipue rebus, seu nobilio-
 ris sacris & firmissimis, quæ fundabant navem, ad cuius re-
 mos seu gubernacula, collocatus erat pro videntia divina.
 Primum, petitione, spe & expectatione certa, ac pia auxilij
 divini, quod illè assidue implorabat ardentissime, perens à
 Deo, ut ipse præcedens, supremus esset publici consilij guber-
 nator. Deinde vocationis suæ sanctitate, ac recta voluntatis
 conscientia, laborumq; tolerantia fidei ac pertinaci, quos, ut
 semel passus erat, humeris suis imponi, ita postea eosdem dese-
 ruit & omisit nunquam. Nota est in Ecclesia, vox Dei ater-
 na & immota: In præceptis meis ambulate, & repetita ea-
 dem deinceps, cum æternus pater, de filio suo Domino nostro
 IESU CHRISTO, inter ingentia miracula, quibus non
 sunt

sunt edita maiora unquam, de cælo clamaret: Hunc audite.
 Regulam igitur ac normam universæ vitæ suæ, in agnitione
 Dei, in gubernatione pia & honesta morum, consiliorum &
 omnium actionum, constituebat vocem, à Deo per filium in
 Evangelio traditam, & univervo generi humana propo-
 sitam, in propositionibus Decalogi, qui & illustrissima divina
 essentia ac voluntatis imago est, & eruditissima consiliorum, fa-
 ciendorum ac omittendorum, omniumq; honestarum legum
 ac virtutum, quibus vitæ humana privatim ac publice re-
 gitur, fontes continet. Vt ergo ipse, cum Illustrissimo Principe
 suo, veris & pijs officijs ac cultibus, quos præcipit prima legis
 divina tabula, rectè agnovit, vera fide coluit, timuit, dile-
 xit, spe certa vitæ æternæ in vocavit Deum, eiq; gratias egit,
 pro huius & æternæ vitæ beneficijs, doctrina etiam, sermo-
 ne, & confessione necessaria, illustravit gloriam Dei, conser-
 vationemq; ministerij docendi, iuvit omni studio, & exem-
 plo suo, juxta dictum: Luceat lux vestra coram hominibus, ut
 glorificent patrem vestrum, qui in cælis est; ita ad eandem il-
 pietatis, cultus ac religionis divinæ, exercitia atque officia,
 quibus Deus, juxta verbum patefactum, rectè agnoscitur ac
 colitur, Principis sui subditos, flexit atq; traduxit, ut multi
 omnino, in hac vitæ, & deinceps in omni æternitate, piè a-
 gnoscerent, & veris laudibus celebrarent, conditorem ac re-
 demptorem Deum. Contraria etiam mala, quæ delent aut
 obscurant, veram agnitionem & invocationem Dei, impios
 cultus, & doctrinam impiam, profanitatem contemnentem
 Deum, epicureos & blasphemos sermones, dicta & scripta,
 turbantia pium de Deo consensum, ab his terris, quantum
 omnino in hac imbecillitate & fragilitate, natura humana
 fieri potuit, avertit. Circundatus erat omnino, armatus atq;

ornatus à Deo, Illustrissimus Lantgravius Hassia Philippus
pater, beatissima recordationis, heroica prorsus, & summa
sapientia, consilio, autoritate & fortitudine, qualis solet esse
in ijs, quos excitat & accendit Deus, aliquos omnibus tem-
poribus, ut fulciant atq; sustentent, sapè etiam erigant, & a-
mendent, Ecclesiam & Rempublicam collapsam. Erat verè
heros, ac ceu coryphaeus atq; oculus Germania, qui multis alijs
oculos aperuit, quem nulla terricula vel pericula, nulli
impetus, aut mina hostiū quorumcūq; frangere, aut à va-
ro & recto, avertere unquam potuerunt. Consilia igitur or-
mina Celsitudinis ipsius, in primis ad opera & officia Deo
debita, ad laudem ac gloriam Dei, & ad pios usus humanos
directa fuerunt. Neg, verò ea unquam inania, irrita vel fa-
tua, aut bruta fulmina fuerunt, ut videri fortè aliquando
potuerunt, politicè tantum, aut ex humana rationis iudicio
iudicantibus; sed in medijs etiam, Deo id permittente & gu-
bernante, admirabili suo, & semper usitato in Ecclesia consi-
lio, ad versationibus & erumnis, emerferunt atque eluctata
sunt tandem, glorioso & illustri modo, ne quod ex Deo fuit,
dissolveretur. Aperuit Dei beneficio Princeps, usq; ad finem
vitæ suæ, portas suas, ut introiret rex gloriæ, qui finis est im-
periorum precipuus, ac maximus. Principi suo laudatissimos
fide summa, pia, ac religiosa, adhaerescens, præstantissimus
Cancellarius, eundem scopum gubernationis suæ constituit,
atq; obtinuit. Rebus quidem & disputationibus magnis, per-
plexis & intricatis, foris magis, quam intra viscera nostrarum
Ecclesiarum; ambitione & quorundam, mo-
tis, ipse cum suo illustri consilio principali, hoc egit, atque
operam dedit, verè religiosa ac pia mente, voluntate ac stu-
dio pio, ut hominès memores præcepti divini: Non habebis
Deos

Deos alienos, omnisq; minus pijs, & verecundis, horridiori-
busq; disputationibus, ac non necessarijs, magisq; conscrip-
tis involventibus, quam extricantibus rixis, fide simplici,
& recta, ut Psalmus nominat, agnoscerent, diligerent, & in-
vocarent Deum ita, sicut ipse de sese in scriptis Prophetarum
& Apostolorum, manifesta edidit testimonia, eaq; notitia,
& celebratio Dei vera, in hac gente, adeoq; Germania tota
conservaretur, & ad posteritatem propagaretur. Simul autè,
exemplo sui Principis, labores atq; actiones vitæ, ac guberna-
tionis suæ omnes, & ad secundam tabulam Decalogi, confor-
mabat, ne officia, quæ alijs alijs, in hac ci-vili hominum socie-
tate & consuetudine debent, negligenterentur. Damnavit toto
pectore, atque repressit suo loco, furorès Enthusiastarum, qui
ut videantur semidei, & sine peccato, tollunt legitima im-
peria, & totum ordinem politicum personarum, quarum a-
liæ imperant, aliæ obtemperant. Ipse verò propter manda-
tum Dei, agnovit Magistratum esse opus Dei, & organum
sapientia, & iustitia eius, custodemq; legis divinae, in qua
custodia, præsentia Dei conspicitur in genere humano, ac lu-
cent sapientia, bonitas, misericordia, iustitia & reliquæ vir-
tutes ipsius, qui ideo etiam in Psalmo, societatem divini no-
minis tribuit legitime imperantibus. Ideoq; fastigio illi di-
vino, libenter, & reverenter sese subiecit, ac non solum Prin-
cipem suum, clementer imperantem, coluit demisse, sed &
nomine publico, Comitibus, seu senatum imperij Romani sum-
mum, & in genere humano verè pulcherrimum, Augustæ
adiit aliquoties, Anno 1559, & 1566, in quibus sanè con-
gressibus, illustrissimorū maximorūq; Principum, ad quos
moderatio, ultima Monarchiæ Romanorum, fato & decre-
to divino, quod manifestè ostendit Daniel, devoluta est, non
forma

forma iudicij Amphictyonici, quod fuit olim totius Græciæ, nec Areopagitici, quod Athenis duodecim Dijs, ut scribitur, iudicibus, celebratum fuit, conspecta est; sed ipse verus Deus patefactus in Ecclesia, tanquam Rex & Amis, & supremus gubernator, publico illi consilio præfuit: atque tum etiam Cancellarij Hassiaci vox, cum approbatione singulari publice audita, & præcipuam laudem atque auctoritatem confecta est. Domum verò aliquando reuersum, exceperunt turba gravissima, & Academia periculosissima, eo absente hic mota, quas ipse tamen, Dei magno beneficio, Principis generosissimi clementia ac bonitate, geniij, atq; ingenij sui, admiranda dexteritate & felicitate, mox nube dissulsa, ac rigore lenito, sopivit ita, ne Scholæ, officiosa studiorum mari, quod metuebant multi, gravius malum crearetur. Ita nimirum benevolentia, studio & officio suo, completebatur omnium ordinum homines, quos cupiebat, unum esse in Deo, unam Ecclesiam, cui bene esset corpore & anima. Corpora igitur etiam, ac vitam singulorum, defendebat in administratione iustitiæ, misericordia, quam vult Deus superare iudicium, utens erga calamitosos, ac sæpe propter probabilem rationem, quædam, quæ semper est nutritrix publicæ concordie, mitigans ac leniens etiam iustas pœnas, his præsertim, qui errore aut imbecillitate lapsi erant. Humilitate enim, ac mansuetudine præditus miranda, in timore Dei agnoscebat ac fatebatur, propriam quoque infirmitatem, nec despiciebat, aut præmebat quenquam, singulis libenter, & voluntate summa, locum & gradum tribuens, in quem ordine à Deo collocati erant. Neg; verò pugnabat unquam, nisi ubi admodum necesse esset, ac in necessaria etiam pugna, ita moderabatur affectus, atque animi motus, ut plurimum mirarentur

rarentur omnes. Servum Domini, dicebat cum Apostolo, non oportet pugnare, sed placidum esse erga omnes. Ac Christi mandatū sæpe repetebat, sibiq; ceu auream, & plus quam auream regulam vitæ proponebat; Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Ideoq; ipse questus est de nemine, ac vicissim, quod valde mireris, nemo de ipso: etsi magistratum gessit amplissimum, in quo ne quidem fieri potest, ut quis non incurrat in reprehensionem, ac vituperationem, saltem aliquorum, interdum etiam bonorum, aut certè mediocrium, nedum malorum, quorum maximus est numerus, ut queritur de sua quoque multitudine Thucydides. Peccat enim & σοφὸς ὁσώτερος. Et idēis ἀνδράων ἔστιν ἀπαιτία σοφός. Nemo omnibus horis, nemo ubiq; sapit. Quandoque bonus dormitat Homerus, ut olim dictum est. Ac præsertim, ὁ πῶν ἀ πῶν τῶν, πῶν δὲ καὶ ἀπῶν τῶν. Non est possibile, inquit ille, hominem simul multa agere, & eadem omnia recte agere. Ipse tamen laudem habuit apud omnes, quod prodesset omnibus, obesset nemini. Talis etsi erat, nihilominus tamen, zelo & indignatione etiam, quando opus fuit, ferebatur iusta, ad conversionem malorum, vel ad legitimam pœnam eorum, quos ad depellendam turpitudinem, utilius erat puniri, propter aliorum exemplum, & gloriam Dei, qui non solum misericordiam suam vult conspici, in præmijs bonorum, sed & iustitiam suam cerni, in pœnis improborum, quos reprimi necesse est, ut generis humani societas conservetur. Simul autem & iustitiæ, proprio corpori debita, in modo ac ratione victus, erat studiosissimus, in cibo ac potu, quantum omnino licuit per magnos homines, cum quibus cogebatur esse frequentissime, servans mediocritatem, convenientem naturæ. Sciebat enim, ac sentiebat in suo pectore, spiritum sanctum habitare,

D

in re-

V. A.

11 in renatis, ac permiscere se spiritibus natis in cerebro, & curā
 12 de hominis, atque accendere in ipsis lucem novam, iustitiam
 13 & vitam divinam. Ergo iudicabat ingens peccatum esse,
 hac sancta opera Dei, rumpere ac inturbare, immodico
 usu rerum, quæ ad sustentationem vitæ hominum data sunt,
 atque expellere, illum tam nobilem animæ hospitem, Spiritum
 sanctum, impedire necessaria opera vocationis, ac pios labo-
 res, meditationum ac precationum; atque adeo ingurgitatio-
 nibus, quod fit à multis, accersere sibi malos mores, atque in-
 consilii errores, sicut dicitur: Consuetudine insania durata
 vitia, vino concepta, etiam sine vino valent. Animaduer-
 sum est sapiens, incautus observantibus eum alijs, occupasse
 ipsum inter accumbendum, inferiora etiam antiorum sub-
 sellia, ut vitaret usum vini liberiores, tandem tamen agni-
 tum, & ad digniorem locum protrahit. Studium illud
 temperantia, auxit in ipso, & insignem amorem castitatis.
 Ideo in amore casto, & à Deo ordinato ac sancto, voluit cum
 Paulo, fœdus suum conjugale, esse mysterium magnum: vo-
 luit domesticum illum, & pium suum amorem, esse typum ac
 commonefactionem de amore vero, in filio Dei sponso, erga
 Ecclesiam sponsam, & naturam suam assumptam, quæ unā
 nobiscum redigeretur in nihilum, nisi sic gestaretur, & suf-
 fereretur à divina: voluit atque optavit ex sese, & Christi-
 na sua, quam amabat tenerrimè, Christo nasci plantulas cæ-
 lestis Ecclesiæ, nasci immortales homines, celebraturos totam
 divinitatem in hac vitæ, & deinceps in omni aternitate.
 Pium votum, ac finem coniugij, confirmavit & ratum fecit,
 autor coniugij beneficus Deus, qui non instillavit ei amorem
 sterilem, aut infœcundum, sed qui produxit, ipso dante, u-
 triusque sexus, sobolem egregiam & felicem, ac prorsus talem,
 ut in

ut in filijs duobus, quorum Reinhardus, natu maior, jam &
 illustri loco egregie servit Republicæ, ipse pater, etsi mortuus,
 videatur Dei beneficio, reviviscere. Ac ut olim, de optimo
 Imperatore M. Antonino Philosopho, cuius sanè filius, qui
 dicebatur Commodus, minimè commodus fuit, sed turpis ac
 crudelis bestia, scriptum est ab Ausonio:

Hoc solo patriæ, quod genuit, nocuit:

Ita è contra, de ipso verè dici potest: Hoc etiam patriæ est uti-
 le, quod genuit. Genitis modo illis, propitius Deus, conditor
 & conservator humana generationis, benedicat etiam de-
 inceps, & longa ac felicia vitæ spatia, ut speramus & peti-
 mus, tribuat, juxta promissionem: Generationi rectorum be-
 nedicitur: cum qua quidem divina volis sententia, & Poëta
 Ethnici versus pulchrè congruit:

Εὐσεβέων παίδεσσι δὲ λόγοις, δυσσεβέων δ' ὄνειδος.

Piorum, inquit, liberis melius, impiorum deterius erit. Ab
 amore deinde erga suos domesticos discedens, sopolis & affe-
 ctionem suam eximiam, quæ lucere debet in omnibus guber-
 natoribus, rursus convertit in Principis sui subditos, atque
 adeo in omnes, qui opem ipsius implorabant. Eorum res ac
 bona, secundum equalitatem ordinatam legibus, defende-
 bat, rerum verò divisionem & contractus, ne aliena inju-
 ste, vi vel fraude, inuito domino occuparentur à quoquam,
 monstrabat atque gubernabat eruditè, & magna ac constanti
 sedulitate, quæ & violantes equalitatem & iustitiam, cum
 Senatu suo compecebat, ac reprimebat, iusta severitate, ne
 quis injuria afficeretur, aut alter alterius damno locupleta-
 retur. Ipse verò, ut in domo sua, & erga pauperes verè egen-
 tes, memor dicti divini: Hilarem datorem diligit Deus, li-
 benter & ex animo, beneficus admodum fuit ac liberalis; ita

tamen sui prodigus non fuit, parsimonia studiosus, de qua
 extat dulcissimum dictum Salomonis: Fontes tui derivan-
 tur foras, & tu dominus eorum maneto, & nō alieni tecum.
 Detestabatur etiam vir ille magnus, & vitabat diligentissi-
 mē, omnem *οὐσωποληΐαν, δωροφιλαν & πλεονεξίαν*. Ideoq̃,
 tanta integritate præditus fuit, ut respectu personarū, pecu-
 nia & avaritia, aut iniusta cupiditate habendi, corrūpi non
 posset. Simul & natura, & voluntate, à rixis ac contentio-
 nibus forensibus abhorruit ita, ut de privatis litigaret nun-
 quam, ac potius, etiam de iure suo cederet alijs, quam conten-
 deret, aut videretur adversus ulli. Hoc est illud: Beati mites,
 quia possidebunt terram. Et: Leones esurierunt, timenti do-
 minum non deerit ullum bonum; sicut ipse quidem sat su-
 perq̃, habuit, multis Thraſonibus ac præſtigiatoribus alijs e-
 ſurientibus. Quid de veritatis studio & amore dicam? qui,
 ut se verissimē mandatur à Deo, qui verax est, ita fuit in eo
 ardentissimus, & constantissimus. Vera fuit semper ipsius o-
 ratio, abhorrens ab omni falsitate & Sophistica, aliena à
 strophis, impostura & insidijs, ejusq̃ externus gestus, atque
 actio externa, congrua (quod valde rarum est in infinitis
 pectoris humani latebris) cum re ipsa, & mente ipsa. Fuerunt
 ejus dicta, pacta & facta, indubitata fidei, firma, rata, sine
 præſtigijs & elusionibus Sophisticis. Idq̃, propter Deum, qui
 postulat veritatem in hominibus, ut sciamus ipsum quoque,
 in verbo suo veracem esse, & propter homines, quorum tota
 turbaretur & everteretur vita, si non nuncupata lingua,
 calamo scripta præstarentur, re & opere ipso. Cumq̃ dictum
 sit, non dicas falsum testimonium, ac candor necessaria vir-
 tus sit in vita, vir sapiens ac prudens, probabili ratiocina-
 tione utens, non difficulter approbabat aliorum, ac præſer-
 tim

tim amicorum studia ac voluntates, nec, ut solent in Repu-
 blica, & vita privata, natura livide, indulſit temerè diffi-
 dentia, aut suspitionibus, malevolentia vel *αποδοῖα* qua-
 dam, sed etiam dubia, & ambigua dicta vel facta, potius in
 meliorem, ut solent boni, quam deteriorem, ut mali solent,
 partem & sententiam flectere, atque interpretari solitus est.
 de omnibus quidem benè sentiens, donec contrarium mani-
 festè demonstraretur. Genere verò dicendi, utebatur prorsus
 tali, qualis fuit mens, animiq̃, ratio atq̃, affectio ipsa, ut solet
 sermo esse *χαεαλῆς*, atq̃, index animi. Is fuit in ipso simplex,
 id est, non stolidus aut stultè credulus, vel sine discretionē
 omnibus assentiens, sed, ut Græci nominant, *Ἰστοῖος*, hoc est,
 ingenuus, sincerus, apertus, verus, minime fucatus aut a-
 dulterrinus, nihil simulans aut dissimulans cupiditate no-
 cendi, sed verè ac serio, non simulatè, iustitiam, veritatem,
 & alias virtutes amans, ac cōservare & propagare studens.
 Ideoq̃, & oratio ipsius, in dicendo & scribendo, erat nativa,
 recta & explicata, sine involucris & ambagibus, propria &
 perspicua, in doctrinis, in actionibus & in communi vita,
 brevis, concisa, ac mirè nervosa, gravis & ponderosa: simul
 tamen honestimè blanda, amœna ac hilaris, ita, ut unà se-
 cum, ad hilaritatem, & in obsequium sui, trahere ac rapere
 videretur auditores, & lectores, etiam initio dissimiliter, &
 non satis benè atq̃, amicè affectos: Talis omnino, qualis cum
 lata & vaga logodædali Vlyſſis collata, Menelai fuit oratio,
 de qua ita scribit Poëta:

Ἦτοι μὲν ἄρα & ἔμμελ' ἡρόδε:

Παύει μὲν, ἀλλὰ μέγα λίγος, ἐπεὶ τὸ πολὺ μὲν &.

Menelaus, inquit, concionabatur succinctè, pauca quidem,
 sed mirè argutè, & suaviter; Non enim erat multiloquus,

aut garrulus. Ita hic noster, ea quæ sparsa ac diffusa erant, quæq; copiosissimè dixisset alius, dixit breviter ac mirè suaviter, strictimq; ita tamen, ut nihil non felicissimè expressisset, ac quasi acu rem omnem tetigisse diceretur. Nam ipse quoque, ut solent omnes sapientes, loquebatur non nisi pauca, cogitabat verò, ac præstabat re ipsa plurima. Sæpe etiam tacendo plus præstitit, quam alij loquendo, qui tamen ad silentium, prudentiam, experientiam & facultatem ipsius, tandem confugerunt, in concludendis, concipiendisq; maximi momenti, quæ acta & transacta erant negotijs. Denique, ut omnia in ipso erant yviva, & verba, fuso nullo induta, pictorata, aut accersita, ita & sermonis genus, ut dictum est, fuit ipsi parabile, & natura obvium, ideòq; optimum, ut viola nativa, melior est picta vel sculpta. Etiam virtutes, quæ gubernant sermonem tanquam ornamenta, & reperiuntur in paucis, ac non nisi in sapientioribus, in ipso admodum eminuerunt, parcè tamen, ac tantum in tempore & loco usurpata. Urbanitate quadam, cum res postulabat, sermones valde tempestivè proferebat, vel figuratè, vel simpliciter (cum quidem esset ipsa ingeniosissima simplicitas) qui aut mæstis dolorem leniebant, aut ira concitatis & inflammatis, motus caloris & indignationis, arte singulari frangebant, ac ceu clavam Herculi extorquebant; interdum etiam superbos, tumidos & inflatos, monebant cautè & rectè, ac sale saltem candido, qui à veteribus dicitur esse ingeniosi Mercurij, & significat dicta, quæ conciliant apud intelligentes, amorem atq; benevolentiam: non nigro, qui tribuitur Momo livido censori, ac denotat vituperationes ingratas, amarulentas, ac venenatas. Ac talis quidem fuit Cancellarius Schefferus, toto decennio, postrema ac felicissima gubernationis,

gubernationis, celebratissimi herois, Philippi Hassia Lantgravij, apud quem ipse, præclarissimi curriculi vitæ optimæ, omnis virtutis ac pietatis, prima posuit tyrocinia. Iam omisso prioris vitæ laudatissimo cursu, ex historia temporis, quod subsequutum est, decerpimus ac recitamus pauca, quæ quidem etiam talia sunt, qualis fuit, & est, Dei beneficio, ipse Princeps, cui operam suam demississimè ac liberalissimè serviendo, toto tempore, quod deinceps in hac vitæ, concessum ei fuit à Deo reliquum, impendit atq; probavit. Anno igitur 1567, evocato ex hac mortali vitæ, à Deo, ad eternam omnium beatorum Principum, & aliorum sanctorum consuetudinem, 1567. excellentissimo, pietate, iustitia, & fortitudine, Philippo Lantgravio patre, cuius toties demissè ac piè facimus mentionem, filius illustrissimus, Princeps Lantgravius Guilielmus, in gubernatione suo loco succedens, non solum hereditates & possessiones reliquas, regiones, urbes, sed in primis exempla gubernationis, ac mirabilium virtutum, quæ luxerant in patre, in se trāstulit. Nec sanè Celsitudini ipsius, sapientia & heroica defuit fortuna atq; successus. Vt enim olim Atlas rex, fingitur cælum portare humeris, quia cum esset insignis Mathematicus, ejus doctrina studia promovit, & propagavit sua ætate ad posteros: Ita hic noster Atlas Princeps, verè post Deū, cælum hætenus sustinet suis scapulis. Nam non solum cōservat, & magis magisq; miris modis exornat, nobile studiū Mathematicum, quod ipse quidem penitus novit & intelligit, sæpe magis etiam, quam ex professo artifices, cū quibus ingeniosè & argutè disputat: sed & omnes artes liberales alias, atq; in primis doctrinam cælestem, quæ in cælum homines collocat, atq; ita cælos amplificat ac plātat, ut scriptura nominat, liber alii ac pia ope & munificentia, spargit atq; propagat,

principes

pagat, ut multi fiant incola, & heredes regni caelestis, in caelum delati. Ac Theſeus quidem, placidus & bonus Princeps, apud Euripidem pauciſſimis, ſed dulciſſimis & ſignificantibus verbis, complexus eſt Principis virtutes, cum inquit: Εὐεργέτης θεοῖσιν, καὶ ἄνθρωποις, Princeps hominum eſt beneficus nutritor (ut quidem nominat elegantiffimè, & vox divina in Eſaia) atq; magnus amicus. Sic Homerus reges ſæpe vocat διοτρεφεῖς, quod quaſi alumni Dei, divino & heroico motu atq; impetu, res magnas, & Rebus publicis ſalutares gerant. Vocat κοσμήτορας καὶ ποιμένας λαῶν, quod politias ſeu populum ſuum præclaris legibus exornant, ac doctrina & diſciplina, rebusq; ad victum neceſſarijs paſcant. Vocat ἡγήτορας καὶ ἡπίους πατέρας, quod ceu Duces, juſtitia, bonitate, clemētia, omniſq; generis virtutibus præcedant, ac ut εὐεργετοὶ & mites patres, ſuos ciues amore complectantur, foveant atq; tueantur. Hæc glorioſa nomina, & anguſta ornamenta, boni ac ſalutaris gubernatoris, illuſtriſſimo modo, poſt beatam deceſſionem illuſtriſſimi patris, in ſe conſpici, ac eminere voluerunt, clementiſſimi Principes Haſtia fratres. Cogitarunt (eſi viuentium timidè facimus mentionem, cum virtus poſt funera viuat) ac memoria crebra repetiverunt illud Pſalmi: Erudimini qui iudicatis terram. Item: Ego dixi Dñe eſtis. Vt igitur divinis officijs, tueretur ſocietatem divini nominis, ac loco Dei rectè iudicia ordinarent, & exercerent inter homines, de veris præſidijs ac forma certa, gubernationis, divinitus ſibi conſeſſa, ſimul fuerunt ſoliciti. Eam cum cōſilio ſapienti, animadverteret Princeps inclytus Guilielmus, non poſſe poſt Deū, aliunde meliorem peti, quam ab ipſo Scheffero Cancellario, exēplo illuſtriſſimi parentis, ſuum quoq; Cancellarium eſſe placuit. Hic jam ille rurfus, mente &

cogita-

cogitatione omni, in iudicio, & opere omni, ſeſe referebat totum, ad Deum, ad Decalogum, ad Principem ſuum, ad virtutes ſuas proprias, de quibus dictum eſt, quibusq; jam in gubernatione priori, cum laude ſumma aſſueverat, ad gloriā Dei, & multiplices uſus humanos. Deniq; pio & ardenti amore, affectu ac deſiderio, erga Deum & homines accenſus, tum demum plenius quaſi velis, totoq; impetu ac peſtore ferebatur. Quales etiam compedes, ei jam tum injectæ fuerint, quale theatrum laborum, curarum, agonum propoſitum, facile iudicant illi, quibus aula vel minimè notæ ſunt. Habent enim & ille ſuos paroxyſmos. Neq; verò eius magnus uſus erat, in arduis & difficiliſſimis rebus, tantum ad ſuum Principem, & ad huius terræ homines pertinentibus. Longè lateq; hic extendebat, atq; proferebat actiones, & merita ſua etiam forās ad exteros, aliarumq; gentium, & nationum homines. Nam admirandum ſanè ſtudium beneficiendi omniſq; pacisq; & tranquillitatis inter homines, deſiderium ingens, cum ſcirent in eo eſſe omnes, ſæpè illuſtriſſimi & magna dignitatis homines, qui de poſſeſſione & iure, aut quibuſcunq; rebus diſceptabāt inter ſeſe, petebant ab illuſtriſſimis Lanſteravijs, ad cognitionem ac dijudicationem rerum cōtroverſarum, hunc quoq; in primis, ut arbitrum, & diremptorem litis fortunatiſſimum, adhiberi atq; emititi. Accidit etiam nonnunquam, ut in congreſſibus antequàm de iure cauſſæ, vel partium, quicquam diſputaretur, utraq; pars peteret, ipſe proponeret conditiones, ac ſcriberet formulam, qua iudicaret, negotium componi, & tranſigi poſſe. Quod cum obtemperans feciſſet, itum eſt à diſſidentibus paulò ante, manibus pedibusq; ut dicitur, in ipſius ſententiam, etiam non raro, ac præcipuè, cum ipſe pars eſſet

E

eſſet

esset disceptantium. Tanta fuit viri illius autoritas, tanta de pietate, iustitia, aequitate ipsius opinio, tanta affabilitas ac suavis, qua sermone molli ac jucundo sæpe sedabat, comprimebat, ac finiebat graves iras. Agite mei Domini, inquit ad eos cum quibus agebat; descendite in vos ipsos, dispicite ipsi, consulite in medium, quid nobis faciendum sit, quid proponi, quid denique concludi possit, cum Deo, cum aequitate & iustitia, maxime congruens atque conveniens. Ego sane a sententia & aequitate vestra, quam intelligitis, & libenter sequimini, me non sejungam. Ita eos, qui videbantur adversari admodum initio, inter agendum, petendo quasi ab ipsis consilium, in suam sententiam pertrahebat, & ad concordiam constituendam, reddebat proniores ac paratiores. Sciebat in dissensionibus præsertim amicorum, aut civilibus, semper media sive moderata consilia, ut finis esset distractionum, fuisse optima; tandem ad æquansiam, oblivionem aliquam injuriarum, à sapientibus decursum esse, ac nullam victoriam, nullos triumphos majores esse, aut honestiores, quam propter Rempublicam, de privato etiam jure, aliquid concedere, & condonare tranquillitati publicæ. His ergo, & similibus concinnis, & ad equalitatem compositis, atque ex media Ethica, & pietate Christiana desumptis cogitationibus, consilijs ac sermonibus, perfecit aliquoties, ut ad lenitatem sese darent, placarenturque etiam iratiores, & duriores. Idque Dei donum fuit, quo ornabatur singulare, ut scripsit Poeta:

---ponuntque ferocia Poeni.

Corda volente Deo.

Et Salomon ait: Cum placuerint Deo viæ hominis, etiam inimicos eius ad pacem convertet. Cumque sæpe alij judicarentur,

rentur, ac diceretur esse patroni, causarum, actionum, transactionum quarundam, ipse earum Dux & autor erat revera, gloriamque quam fugiebat adipisceretur tamen, apud intelligentes. Mox initio, augusta & felicissima gubernationis, illustrissimorum Principum Hassæ fratrum, Dominorum nostrorum clementissimorum, cum quidam cum auctoritate, præter fas & æquum, viderentur quadam intentare his terris, ac moliri res novas, iussus est scribere literas, quibus malum Principes amolirentur, atque removerent ab his locis. Scripsit sane eas non edentulas, sed simul tamen molliores & leniores, ita ut hominem ethicum, & omnia prius consilio potius, quam armis tentantem facile agnosceres. Lectis ijs, dictum est ei, ut adornaret alias, acrimonia quadam aspersa, atque maiorem fortitudinem, magnanimitatemque præseferentes. Paruit ille, ac causæ magnitudine, rectitudine & bonitate erectus, atque confirmatus, scriptum apparavit novum, in quo, non solum non ignem spirare, ut de Thebanis scribitur, atque arma crepare visus est. Id cum legeretur, iudicatum est, æquo calidius ac vehementius esse. Ibi tum ipse, produxit ex sinu denuo, priorē suam formulā, tinctam gravi & cordata denunciatione juris, simul tamen etiam significatione æquabilitatis, humanitatis, studij & officij, quæ & recepta atque approbata est, & ut sæpe unū verbum ac consilium bonum, vincit multas armatas manus, ut inquit Euripides, obtinuit atque impetravit à parte altera, quod æquo jure debuit. Laudataque est plurimum Cancellarij prudentia, qui quidem plerumque probabat ac sequebatur illud:

Semper agit timide, qui sapienter agit.

Atque ita & tunc, & alias sæpe ostendit utrunque: & tonare ac fulminare se posse, Pericleo quodam ac gravi modo, si opus

sit, & uti subtili illo, ac temperato genere orationis, atq; consi-
 liorum, quod ipsa simplicitatis, humanitatis ac verecundia
 specie, in animos quasi auditorum aut lectorum illabatur,
 quo genere ipse quidem delectatus, plerumque etiam dixit ac
 scripsit, summa prudentia potius, quam vehementia, quo-
 tiescung, de iure fuit disceptatio. Ius enim divinum & hu-
 manum, ubiq; propagabat & conservabat, cælum ac terram
 plantans, atque copulans. Cum infelici, & tristi fato nostro-
 rum temporum, dissimiles subinde, dissimilibus temporibus
 ac locis, cum gravissimo, Ecclesie & Reipublicæ periculo, ac
 detrimento, moverentur ac proponerentur publice, de reli-
 gione disputationes atq; certamina, ipse semper, ardens vero
 amore Dei, Reipublicæ & Ecclesie, ardens, ut pium & man-
 suetissimum pectus, pia ac dulcis veritatis & pacis studio,
 mansit atq; perseveravit, in eadem confessione & sententia.
 Dixit retinendam esse, & propagandam etiam deinceps, do-
 ctrinam, que semper, post instauratam ac redditam nobis,
 divino beneficio Evangelij lucem, iuxta scripta Prophe-
 tarum, & Apostolorum, ac pia antiquitatis symbola, & Syno-
 dos, pie sonuit in his Ecclesiis, divinaq; vocis, Spiritus sancti,
 & Ecclesie, experientie atq; successus, publica habet testimo-
 nia, ut in Actis dicitur: Quod ex Deo est, non dissolvitur.
 Ac nota est Tertulliani regula: Primum quodq; verissi-
 mum, posterius adulterinum. Vtq; doctrinæ puritas retine-
 retur, & non necessaria rixæ, ac distractiones vitarentur,
 censuit noster optimus Cancellarius, candore etiam opus esse,
 qui in paucis reperitur hoc ferreo sæculo, ac moderatione qua-
 dā: disputationum atq; affectuum. Verissimum enim est illud
 Platonicum, vulgò celebratum: τὰ μέλα καὶ κακὰ, ἐν δὴ ὡς ἢ ἐν φι-
 λαρίας οὐκ ἔστι. Gravia mala, inquit, sæpe non aliunde oriun-
 tur,

tur, quàm ex ambitioso & rixoso contentione, & vincendi
 studio. Ideo ipse multa leniebat, & avertiebat, sanabat vul-
 nera cœtuum, cum quibus erat aut deliberabat, & homines
 arte, pietate, diligentia & patientia inimitabili conjunge-
 bat. Fingunt Poëta, Minervam torquere Marti hastam ex
 manibus. Significatum est à sapientibus, bella componi sa-
 pientum confitio. Ita ipse magna prudentia, Martem sæpe
 & dissimilibus in locis, condebat in ollam, ut olim dictum
 est, ne mors esset in olla, ut sacra Scriptura loquitur; inicie-
 bat ceu Palladis, id est, sapientie frenum calidioribus affecti-
 bus, medebatur erratis, offensionibus, ubiq; odio. Ates, quæ
 bella serit inter homines, ut pacifica Lite, plantans atq; con-
 stituens dulcem & piam pacem. Nolebat scindi utrem, in
 quem sapientes majores condidissent ventos. Ut enim, cum
 AEoli utrem aperuissent comites Ulyssis, undiq; erumpen-
 tes venti, contrarijs flatibus mare turbabant, ita sciebat, so-
 luto veteri statu, aut ut Plato nominat, mutata Musica, id
 est doctrina, institutisq; veteribus, Respublicas mutari, &
 ingentia certamina moveri, quæ incitant deinde, & armant
 prelia in contraria, Doctores & auditores. Sequitur igitur dein-
 de, etiam Cadmeam victoriam judicabat: sicut Eteocles &
 Polynices mutuis vulneribus conciderunt, aut ut Peleus, pe-
 tens feram, interfecit soctum, & amicum suum. Verè igitur
 Cancellarius, tam tristia mala, ac lanienas mutuas, sapienti-
 ac salutarè consilio, avertens à suis, quibus consulebat homi-
 nibus, cum Praxitheæ dicere potuit:

ὦ παῖς, εἴδε πάντες, οἱ ναυτοὶ σὲ
 οὐτὼ φιλοῖεν ὡς ἐγὼ καί γε ῥαδίως,
 οἰκοῖμεν ἄν σε, καὶ ἔδην ἄν πάρος κακόν.

Vitam ò patria, mea Germania, omnes homines qui te inco-
 lunt,

Anglia
Gallia
Hispania

lunt, ita ament te, quemadmodum ego, & quidem promptè atque libenter habitaremus sanè commodè, & tu nihil mali patereris. Idem semper fuit studium ejus, & in publicis imperij Romani Comitibus, & in alijs Principum, ac rerum publicarum congressibus, in quibus cum sæpè esset, cum magna nobilitatis & dignitatis viris, vox publici consilij Hassiaci, plerumq; nunc Augusta, nunc Spira, nunc in urbibus, ac locis alijs, requirebatur & audiebatur judicium ipsius, tanquam oraculi sententia. Quod enim aliquando Cardinalis Capuanus, missus à Pontifice Romano in Angliam, Galliam & Hispaniam, atq; reversus Romam, interrogatusq; quid vidisset maximè memorabile, in quolibet regno respondit breviter, in Anglia vidisse pulchrum regem, in Gallia pulcherrimum regnum, in Hispania verò sapiens consilium: id sanè posterius, de aulis nostris in Hassia, magis etiam, Dei beneficio, dici potest, quæ non tantum retinent, ac sequuntur umbram quandam, politici aut ethnici consilij ac sapientia, quæ est sine luce Evangelij, sine vera agnitione & invocatione Dei, sed rectè agnoscunt, & vera fide intuentur atq; amplectuntur, in primis fontem omnis divinæ & humanæ sapientia, ipsum Deum, de quo dicitur; Qui indiget sapientia, petit eam à Domino. Item, Vt oculus videat, id est, ut magistratus sit intelligens, ac rectè judicet, & auris audiat, id est subditi obediant, ac faciant officium, utrunque facit Dominus. Sicut certè utrumque hoc bonum, benignissimè ac copiosissimè largitus est Cancellario Scheffero Deus, quem non solum summa vi ingenij, consilio, sapientia instruxerat ita, ut videret plura quam alij, sed & autoritate armaverat, ut quæ ille vel consulebat, vel imperabat, alij acciperent atque probarent libenter. Nec raro in illis ipsis conventibus atque

actio-

actionibus, in quibus nunc de religione, nunc de rebus politicis, deliberationes institutæ sunt gravissimæ, cum quidem res in acie, seu cuspide non vacula versarentur initio, ea tandem successit felicitas, ut ipse præcipuè, cum paucis alijs, pietate, honestate, æquitate, maturitate suorum consiliorum, ànd in xavis, ac præter spem & expectationem salutem attulerit, negotiorum difficultatem expedierit, atque summa mala, ab Ecclesiis ac Rebus publicis Germaniæ, depulerit. Memoria, ac laude perpetua dignum & hoc est, ac providentiæ & præsentia Dei, in genere humano, testimonium singulare. Multi magni viri in Republica, ut testantur Imperiorum & Ecclesiæ, omnium temporum historia, facti sunt ad extremum infeliciores, & ut sunt humana omnia caduca & ærumnosa, à se ipsis quasi degenerarunt, abducti, fracti & consumpti, vel inutilibus contentionibus & bellis, vel alijs rebus, Reipublicæ & sibi perniciosi, quibus famam post se minus nobilem, ac laudatam morientes reliquerunt, sicut felis fugiens, pessimè pedit. Hunc verò nostrum, Deus magna felicitate maximè extulit, in postremo quasi actu vitæ, ne cultorem & alumnum suum, providentiæ ac fortuna divinæ, destituisse aut deseruisse videretur. Dissimiles quidem actus ac transacta sunt, maximi momenti res & negotia. Illud principale est, quod non multo ante mortem, addito ipsi Collega nobilissimo & præclarissimo, summig; judicij, consilij, & in expediendis negotijs felicitatis homine, in loco illustrissimo, ea gesserit, gerendog; absol-verit, quæ profutura sunt, Deo dante, conjunctioni, paci ac tranquillitati harum terrarum, ad omnem posteritatem. Laudamus igitur Deum, ad quem cum statuam referenda esse omnia, quæ in Ecclesiæ & Republica, per hoc suum electum organum egit, tum verò etiam, de ra-

de talibus, ut Principum, ita magnis & arcanis negotijs, par-
tē loquendum sit publicē, de sinam de excellenti virtute viri,
pietate, meritis, fortuna, felicitate atq; successu in agendo di-
cere, cum unum adhuc addidero. Iudicant aliqui, & rectē
iudicant, magna prudentia, doctrina, atq; in hac illustri-
ma Republica praeipue dignitatis homines, fuisse eum in
multis, magni illius Melanthonis similem. Nam, ut taceam
similia alia; ut Melanthon vir verē mitis, & humilis cor-
de, blandus ac dulcis Eliseus, à Deo missus, in maximo astu
atque fervore certaminum, usus non solum peripatetica, vel
Aristotelica, sed praeus divina Philosophia, & Theologia, atq;
in silentio & spe, collocans fortitudinem suam, dexteritate &
felicitate divina, perseveravit semper, in enarratione pia, &
erudita doctrina, maximarumq; & difficilimarum contra-
versiarum explicatione, depulsisq; ingentibus tenebris, uni-
versae posteritati, in Ecclesiis & Scholis, peperit ingentem lu-
cem: ita Schefferus Cancellarius, homo natura placidissimus
& humilissimus, à Deo excitatus, in magna varietate negotio-
rum, politicorum & Ecclesiasticorum, ingenij, doctrina, iu-
dicij & consilij rectitudine summa, & patientia summa, sta-
bilivit ubiq; rem politicam & Ecclesiasticam, ac posteris no-
stris attulit, ingentia vita & pacis commoda, si modo qua
futura est posteritas, in ista immani & cyclopica petulantia,
ac feritate multorum hominum, qui quo tristis Erinny, quo
fremitus vocat, abripiuntur. Vterq; etiam horū, sepultus est
morte placida, & sancta, ut solet mors ac vitae exitus, alludere
ad vitam ipsam ante actam. Deinceps igitur, etsi jam sepultū,
& hominem humo cōditum, tamen sepeliemus nostra etiam
oratione, ac recitatione pia, funeriq; debita tam solenni, tam
augusto. Sepeliemus inquam, Cancellarium Schefferum, pa-
storem

storem verum, fidelem, beneficum, vigilantem, cautum, pro-
vidum, qui, ut solent nomina habere omina, & convenire
 suis rebus, cætus Ecclesiasticos, Scholasticos, Politicos, Oeco-
 nomicos, parvit ac potavit, rexit & texit, auxit ac medicavit
etiam, ad morbos egrotantium adhibuit manus, quosq; p̄p̄q;
admiranda. Sed animadverto auditores, qui hactenus me-
diocri cum attentione, satisq; hilari fronte me audi verunt,
orantem de hominis vita, jam dum perorare incipio de mor-
te, ac decessione tanti virgilis, atque excubitoris, esse quodam-
modo tristiores, & in mærorem conjici subitō. Ego verō par-
te orationis reliqua, atq; ea quidem, propter affectum singu-
larem, quo me quoq; percelli denuō, atq; hebetari quasi sen-
tio, breviorē, à cogitatione mortis huius corporalis, nos ab-
ductos citō, ad contemplationem, spem & expectationem
certam, vitæ & latitiæ cælestis, adducere atque erigere cona-
bor. Ut tota vita Cancellarij Schefferi, ita praeipue postremi
agonēs ipsius, cum paulo post, ex hac vita discessurus esset,
assidua fuerunt vera agnitionis & invocationis Dei, pieta-
tis, confessionis, dilectionis proximi, & officij omnis exerci-
tia. Propter immensos, & perpetuos labores vocationis, qui
diu multumq; sedendo, in aulis plerumq; perficiuntur, perpe-
tuamq; cerebri intentionem atq; cogitationem, sæpē labora-
bat, præsertim posteriorib. annis, Podagra, & calculo utroq;
Vesica & Renum, qui duo morbi in talibus plerumq; con-
iunguntur. Habent enim eandem causam materiale, nempe
humores crudos & viscosos. Podagra opus habet quiete. Vē-
hementibus enim corporis exercitijs ac commotionibus, do-
lores augentur in articulis & juncturis, ratione ligamento-
rum & nervorum, qui materia crassa & frigida abundant,
eag; per motum magis fluida redditur, magisq; nervosas
F partes

partes extendit. Calculus vero, motione & exercitatione corporis, plurimum solvitur, atque etiam ad exitum provocatur. Fit itaque in podagricis, ut per longam ac diuturnam quietem, Renes incalescant, & sabulosam ac viscidam materiam in arenosam, ac tandem etiam in lapides convertant. Sunt autem, podagra & calculus, morbi longi, & difficulte curationis, hisque agri, ut inquit, in Aphorismo suo Hippocrates, commoriuntur. Id quod & laudatissimo Cancellario nostro accidit, subinde recurrentibus malis, & Carnificibus illis & vis dissimilibus temporibus, in quibus ipse tamen nunquam quievit, sed & sanus & egrotus, amantissimus Principis, patrie & amicorum, vigilavit plurimum, sententiam Homericam sibi proponens:

Οὐ γὰρ παννύχιον ἄδειν βελήφορον ἀνδρα-

Non decet hominem consiliarium stertendo consumere totas noctes. Ac ut anima, praesertim heroica, perpetua est ἀνελεγχος, est in continua agitatione ac motu, ita etiam lectulo affixus, generoso & laborioso impetu naturae, iudicavit, se pasci & aliquodammodo, atque in medijs cruciatibus, nonnihil quasi recreari, quibus assueverat recte valens, laboribus atque oneribus Principalis suae Curiae, quantum omnino eorum, per imbecillitatem aut pertinaciam morbi, ferre ac sustinere utcumque potuit. Ita πᾶν τὸ σὺν ἑσθρον γλυκὺ. Ea quae nobiscum quasi coaluerunt, & adoleverunt, atque in naturam nostram quodammodo conversa sunt, non illibenter aut difficulte praestamus. Sed rursus etiam, πᾶν τὸ πολὺ, πολέμιον τῇ φύσει, ut inquit Hippocrates, Quicquid nimium ac immoderatum est, naturae inimicum est atque molestum, quae tota & ubique amat atque appetit moderationem. Cum igitur sapiens recrudescerent, ac tandem etiam prorsus oppressuri ipsum viderentur,

ventur, acerrimi, nunc arthritici, nunc calculi dolores, mansit animo tamen infracto, mentesque immota, in familiaribus sibi operis, atque exercitijs precatationum, ac lectionum sacrarum literarum, cum quidem iam etiam aliquantulum ante, praeter sanctam scripturam, studia nulla omnino habuisset. Neque vero ullam impatientiam, morositatis, aut indignationis vocem, aut significationem, ab eo, semper sibi simili, unquam audivisses, cogitante illud Archilochi;

Ὁ μῶρε, θυμὸς ἐν γυμνασίοις ἔστιν ἡμῶν.

Bonus animus in re mala, dimidium est mali, ut inquit Comicus: aut usurpante, ac repetente subinde illud erumnosi Iobi: Etiam si occidat me, tamen sperabo in eum. Cunctis diebus militia mea, expecto donec veniat immutatio mea. Et illud Apostoli: Humiliamini sub potente manu Dei, potente, inquit ille, & ad depressendum, & ad exaltandum, sicut etiam paulo post, altissimus evehet ac transferet me ad sese, quo loco non est altior aut beatior alius. Cogitavit decumbens inter cetera, de illo paralytico in Mattheo, quem Nazianzenus, sic alicubi fecit, ut Camerarius vertit, orantem:

Enervatus ego in lecto cubo, Christe juvato,

Sim strati ut firmus bajulus ipse mei.

Aequissimo igitur animo, tulit ingentes cruciatus, Deo dante, ac verius sanè interdū, exclamavit: O dolor nihil agis, quā fatuus & miser ille Posydonius Stoicus; totoque tempore morbi, nihil indignum Philosophia, nihil Theologia, nihil iustitia politica, quam profitebatur, proferebat aut faciebat. Donec tandem, magis magisque, ingravescens morbis, sese totum composuit ad mortem, & emigrationem beatam, quam & non deprecatus est, sed desiderio & affectu arden-

lissimo appetiuit. Nunc tandem inquit, propius apparet,
propius copulatur mihi Christus, os ex ossibus meis, caro de
carne mea Christus. Cupio igitur dissolvi, & esse cum Chri-
sto meo. Πολύτμια meum, ipso dante, in cælo est, unde
& expectat eum uniuersa Ecclesia, rediturum, ac resuscita-
turum ex mortuis, copulaturumq; sanctos suos, qui fuerunt,
inde usq; ab initio conditæ Ecclesiæ. Ipse est resurrectio & vi-
ta; Credo in eum, non moriar in æternum, sed resurgam ipso
efficiente, & vivam in æternum. Delectabatur inter cetera,
& nominis sui appellatione, atq; eius etiam cogitatione, de-
ducebatur ad Pastorem illum bonum, verum atq; unicū
animarum nostrarum, filium Dei. Vox tua est, inquit, Chri-
ste Iesu: Nemo rapiet oves meas de manibus meis, vocem tu-
am audio. Quis ergo me egram, & sanciam o viculam tuam,
avellet à manibus tuis fortissimis, fidelissime pastor? posuisti
animam tuam, pro ovibus tuis, quibus das vitam æternam.
inter eas me quoq; deficiente iam fonte, ac calore vitæ natu-
ralis, foves in gremio tuo salutari, ac pendentem in hac lucta,
ex tuo collo, fugietemq; in tuum mollem sinum, defendis ad-
versus omnes portas inferorum. In domo patris tui, fili Dei,
mansiones multe sunt & æternæ: ad eas ego properolatus,
cum non detur mihi amplius hic manendi, aut commorandi
locus. His & similibus pijs & sanctis cogitationibus, ac diser-
tis recitationibus, sæpe diu multumq; immoratus est. Lectu-
lūm decumbentis, Princeps quoq; illustrissima sua præsentia
cohonestavit & condecoravit. Voluit enim ipsius Celsitudo,
heroica mansuetudinis, ac humilitatis illustrissimo exemplo,
ei quæ toties audierat viventem, ac fidelissimè & sapientissi-
mè monentem, etiā non deesse morienti, gravissimèq; & san-
ctissimè postremò loquenti. O Domini clementem ac bonum.

O Deus!

O Deus, huic annos ingeminato Duci. Ornavit verò ipsum, et
armavit præcipuè, mox iter ad immortalitatem ingressurū,
hospes dulcis ac nobilissimus anima, Spiritus sanctus, qui pe-
ctori ipsius plenum robur fidei, consolationis, & letitiæ divi-
næ, prorsus acquiescentis ac lætatis in Deo, afflavit atq; inspi-
razit. O beatam animam, in qua tu Christe Iesu, cum Spiri-
tu tuo sedes, Dux & rector omnium motuum, actionum ac
sermonum. Nero impius & crudelis belua potius, quàm Im-
perator, dixit: Me mortuo, terra misceatur igni atq; incēdio.
Noster verò pius & mansuetus gubernator, terram mox reli-
cturus, de terra, seu posteritate, piè fuit sollicitus, atque inter
ceteras virtutes, ardentiore etiam precatione, non modò su-
am & suorum, sed & harum Ecclesiarum ac regionum, re-
rumplicarum ac Principum salutem, Deo assiduè cōmen-
davit. Nec Philosophicas tantum consolationes sibi propo-
nebat, de vitæ humane miseris & calamitatibus, quibus
subiecti sumus omnes, quibusq; finem mors tandem impo-
nit; sed maxime doctrinam Evangelij, ac promissiones di-
vinas, indubitata fide intuebatur, ex quibus sciebat, ac sen-
tiebat, omnes fide acquiescentes in filio Dei, abeuntes ex hac
mortali vita, tandem absterfis omnibus lacrymis, ad æternā
Dei, & omnium piorum, dulcissimam consuetudinem tra-
duci. Hac meditās, hac suspirans atq; orans, inter pia vota ac
gemitus, cum iam natura, & laboribus, quibus ille nō parce-
bat, & vi morbi Podagrici, ac calculi, debilitata & prorsus
superata esset, à corpore caduco & mortali, anima æterna &
immortalis, sancta ac Deo cara, placidissimè discessit, hoc an-
no 1587, die 10 Maii, post horam 4 matutinam, migrans
in Majum, & Ver, hortumq; ac Paradisum amantissimum,
atque perpetuum, cum nocte quidem præcedente tota, exem-

Neronis vox
impia

plo valde p̄y Iacobi Patriarcha, luctatus esset precando cūm
Angelo, qui fuit filius Dei, nec voluisset dimittere ipsum, an-
tequam benediceret ei, exoriente jam, ut legimus in Moyſi,
luce ac sole matutino, qui fuit ipsi quidē, Dominus & Salva-
tor noster Iesus Christus. Factoq; hic fine, ut inq̄t Poeta, quie-
vit magnificus noster Cancellarius. Atque ipsi quidem, sine
beato quiescētī, bene est; ut nobis quoq; hic herētib; miserē
herentibus, in arumnis herentibus, nondum decurso misera
vita spatio, non sit pessimē, Deum precemur. Historiam &
imaginem habetis, spectatissimi ac praeſtantiſſimi auditores,
verē boni viri, & gubernatoris, qui manibus, pedibus &
mente, si unquā alius, fuit τέλειος, quālē nasci difficile est,
ut inquit Philosophus: ideam habetis Theologi & Iurecōsulti:
typū habetis, politici sancti & honesti, de quo verius dici po-
teſt: Schefferus est iustus, quā olim vulgō dictū est, Aristi-
des est iustus. Habuit .n. Schefferus, ut audi vīstis, & ut uno
verbo cōplectamur ac repetamus omnia, laudē totius Dēi
logi, cuius intellectus defuit Aristidi. Cum Deo vero, patēſa-
cto in Ecclesia, & ignoto Aristidi, & alijs, qui fuerunt extra
Ecclesiam, cōpit vi vere, cum Deo vixit, cum eo mortuus est,
mortuus jam deniq; cum eodem, in omni aternitate verē vi-
vit. Neg; verō obijciat aliquis, hac magis fictē aut simulatē,
magisq; Rhetoricē (quā tamen facultas, in me non est ulla)
quā verē dici. Ego enim verē dico, nullius Rhetoris Rheto-
ricam, aut Oratoris eloquentiam ullam, virtutum huius vi-
ri, pulcherrimum ac iucundissimum chorum, verē chorū,
concentum atq; consensum dulcissimum, assequi aut equare
unquam posse. Testes huius asseverationis & sententia, sunt
omnes, quibus ipse unquam in aulis, in Rebus publicis, in vi-
ta privata, praesertim familiariter notus fuit, quiq; facta &
acta

acta ipsius, aliquo modo saltem introſpexerunt. Testis in pri-
mis, illustrissimus & locupletissimus est, heros laudatiss. Gui-
lielmus Lantgravius, quem quoq; toties, honoris ac gratitu-
dinis tanto Principi debita, ac demississima reverentia cau-
sa nomino. Is ad aliquot Principes scripsit dolenter, se in-
credibili summa pecunie, redempturum hunc suum, si queat.
Pecuniam enim vel maximam, recuperare se posse, talem vi-
rum recipere aut invenire se posse nunquam. Sed redemit &
pium Principem ipsum, & Celſitudinis ipsius Cancellarium,
subditosq; omnes credentes, a malo & morte aterna, ac collo-
cat in vitam aternam, filius Dei, qui λόγος seu precium re-
demptionis, pro nobis solvit, se ipsum offerens in cruce, a ter-
no suo patri. Hunc ergo, p̄is laudibus prosequamur ac cele-
bremus. Celebranda tamen etiam est, ac laudibus evehen-
da voluntas, propensio, atq; affectio clementissima, iudicijq;
singularis significatio ac testificatio illustrissimi Principis, er-
ga fidelissimum atq; utilissimum ministrum suum, qui red-
detur nobis paulo post, sine compensationis nostrae precio o-
mni, & cum ſenore magno, in vita cōlesti, ubi dulcius &
amantius, prolixiusq; cum complectemur, & ipse nos, quā
in hac vita. Addo amplius. Imperator Romanus Ale-
xander Severus, opt. Princeps, textit suum Ulpianū Iurecon-
sultum, purpura sua, cum milites in eum impetū facturi es-
sent. Maiorem laudē meretur noster Princeps, qui Schefferū
suum, multis myriadibus texisset & servasset incolumem,
si potuisset; etiam iureconsultum quidem multo maiorem,
ipso Ulpiano, qui nihil praeter legem naturae, naturaliter no-
bis insitam ac notam, sciuit; hic verō, normam ac fontem
omnium legum Decalogum, & novam Evangelij pateſa-
tionem adiunxit, ad quam omnia sua consilia direxit. Cum
igitur

igitur jam cœlestis Ecclesiæ, dulcissima & sanctissima consuetudine, fruatur noster amicus, hanc felicitatem ipsi quidem gratulamur, sed Reipublicæ nostræ, ac plurimorum omnino hominum causa, admodum dolemus, quod amisimus, aut potius præmisimus, tam eximium, cordatum, moderatum, iustum & pium, Ecclesiæ ac Reipublicæ Mecænatem, studiorum honestorum, pacis, & omnium ornamentorum vitæ, præsidium ac felicissimū custodem, omnium ordinum decus, uxoris, liberorum, propinquorum, familia columnen, amicorum & bonorum omnium perfugium, ea bonitate præditum, & amore flagrantem, ut & omnium, & singulorum, singularis fuerit pater. Verum, eandem lethi viam, ut Horatius inquit, calcantes, simul etiam doloris acerbiter mitigemus ac leniamus, verisq; & efficacibus consolationibus, in doctrina cœlesti traditis, nos erigamus ac sustentemus. Christus caput nostrum, gustavit mortem, ac massa sua humana, attigit sepulchrum & terram, eamq; isto contactu suo sanctificavit, ut pijs sit levis, eosq; in morte aeterna, retinere non possit. Non nascimur, non vivimus, nec morimur casu. Neq; verò casu, magni & heroici gubernatores, vel dantur, vel eripiuntur imperijs. Fiunt hæc omnia, Deo constituyente & gubernante, ut dicitur: Ipse fecit nos, non ipsi nos. Et: Ipse est vitæ tuae, & longitudo dierum tuorum. Item, Qui dat salutem regibus. Ac Deus est, qui transfert & stabilis regna, inquit Daniel. Deo igitur obtemperemus, ac cogitemus inter cetera, etiam dulcissimam, & pijs omnibus gratissimam sententiam Tertulliani, boni & antiqui scriptoris, qui inquit:

Si apud Deum deposueris injuriam, ipse est ultor,

Si damnum, est restitutor,

Si dolorem, medicus est,

Si mor-

Si mortem, resuscitator est.

Quare, sicut hæc Provincia continua serie, à prima antiquitate, nunquam fuit efficta, sed semper peperit, Principes excellentissimos ac fortissimos, aliq; ingenia, virtute, prudentia politica, sagacitate, & artibus, togatis & bellicis præstantia, ita nunc quoq; illustribus testimonijs ostēdit Deus, se harum regionum affici cura, quod admiranda & immensa bonitate, in gubernationis fastigium ac stationem, collocat subinde, atq; adeo nunc quoq; alios, heroica virtute, iustitia, magnitudine animi, sapientia, moderatione ac pietate, viros præstantes. Nec sunt alibi plures, quàm in Hassia, ministri in aulis, nobilitate vera, doctrina, religione, modestia, gravitate & humanitate præstantes; cum quidem ipsi Principes sint tales, sicut è contra Salomon inquit: Princeps amans mendaciam, habet omnes ministros impios. Utq; Ducum lituos, sic mores castra sequuntur. Horum gubernatorum nostrorum, quos etiam largitur Deus, recordatione, virtute ac pietate, dolorem, quem ex aliquorum summorum virorum interitu, & Reipublicæ damno capimus, levemus. Versatur jam præstantissimus Cancellarius Schefferus, suo Collegio, & Senatu aulico, cui præfuit in his terris, relicto, in cœtu cœlestis aulae, ac Principum, Davidis, Ezechiae, Constantini, Theodosii, tum verò etiam, sui Philippi Lantgravij. Cum his plenus jam & ipse, sapientia & iustitia Dei, de Deo, de Lege & Evangelio, de miranda gubernatione, & conservatione Ecclesiæ, de Imperijs politicis, legibus ac iudicijs, de universa bonitate & sapientia divina, Letissimos miscet sermones atque colloquia. Nos verò huius viri, à nobis in cælum abducti, memoriam perpetuò conservemus, & ut testimonia Spiritus sancti, quæ habuit in sua vocatione illustrissima, aspi-

G

ciamus,

etiam, atque dona ac beneficia, qua Deus per hoc organum,
 præstitit Reipublicæ, grati agnoscamus ac celebremus, & ut
 exemplis vitæ ac morū ipsius, tum verò etiam in primis, il-
 lustrissimorū & heroicorum Principum, quorum simul do-
 ctrina & utilissima commonefactionis causa, mētio facien-
 da fuit, tam illustribus admoniti, nos ad similem pietatem
 ac virtutem, pro nostro modo & vocatione, excitemus,
 ut hac patriæ nostræ dona, & ornamenta egregia, tuamur,
 ac augeamus, statuamusq̃, nos in hac mortali & arumosa
 patria, aditum querere oportere, ad veræ patriæ posses-
 sionem, in qua cessante culina, corpora nostra erunt angustio-
 ra, ad gloriam corporis ipsius filij Dei, immutata, & anima
 nobiliori pabulo, quàm in hac vitæ, conspectu ac perfusione
 divina lucis, iustitiæ, lætitiæ & beatitudinis æternæ pascen-
 tur. Etiam ut in eo genere, animi memoris ac grati, extet
 ad posteritatem significatio, patrono multorum hominum,
 multis nominibus laudatissimo & carissimo, viro fide, in-
 dustria, circumspēctione, tolerantia laborum, & commu-
 nium arumnarum studio tuendi consensum, in eadem voca-
 doctrina repurgata inter docentes, nunquam satis laudato,
 homini ingenij bonitate, doctrina uberrima, facundia blan-
 da, & composita atq̃ amicissima morum suavitatē præstan-
 tissimo, donis verò fidei, & regenerationis, orta à Spiritu
 sancto vivifica, beato, postremi ac pij officij, & gratitudinis
 nomine, inter pias lacrymas, sed læta ac diu vite in spe, poni-
 mus, inscribimus, consecramus, breve & exile Epitaphium,
 quale sinit esse temporis huius tristitia, ac mæror. Idq̃
 est tale:

Hassiaci hîc dormit Guilielmi Principis ille
 Schefferus, Pastor nomine, req̃ bonus.

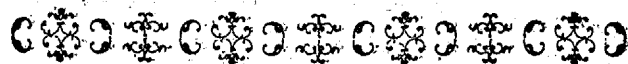
Hunc

Hunc hominem virtus sedem sibi legerat omnis,
 Iustitia & pietas omnis, & omne decus.
 Gratus Principibus, gratus populoq̃ Deoq̃,
 Publica divina commoda iuvit ope.
 Vir sanctus, custos pietatis, juris & æqui,
 Eloquio præstans, pacis amore piæ.
 Quid nunc? sincero coluit qui pectore veram
 Pacem, Christum ipsum, Christi agit in gremio.
 Est fragilis vitæ hæc, æternæ gaudia vitæ
 Quærite mortales: cetera cuncta nihil.

Deniq̃, Deo propitio nobis propter filium, gratias agamus,
 quod talem sacerdotem iustitiæ, ornatum virtutibus omni-
 bus, & salutare omnibus, procurantemq̃, pacem & tran-
 quillitatem omnium, tot annos nobis benignissimè concessit,
 atq̃ largitus est. Cumq̃ omnibus temporibus, magnorum
 gubernatorum mors, qua ipsi abducuntur, ~~ne videant aut~~
~~sentiant ventura mala,~~ manentibus in hoc mundi exilio ac
 carcere, mala atq̃ pœnas denuntiet, iamq̃, fatali regnorum,
 & imperiorum periodo circumacta, & antea, & nunc re-
 cens, horribilium calamitatum ac bellorum, in Ecclesia &
 Republica, semina sparsa sint, & spargantur quotidie, quæ
 minantur arumnas, ac dissipationes ingentes, cum alijs gen-
 tibus, tum Germania, Deū ardentibus votis, atq̃ gemitibus
 precemur, ut imminentia mala ac pericula, deinceps etiam
in cervicebus nostris clementer avertat. Postremò igitur oran-
 tes, simul pijs animorum motibus ita dicamus. Omnipotens,
 æternæ, & benefice Deus, qui es pater Domini nostri IESV
 CHRISTI, & fili Dei, Domine IESV CHRISTE,
 & Spiritus sancte, conditor ac conservator, fons & autor o-
 mnis sapientiæ, & liberalis doctrinæ, Ecclesiæ & Politiarum,

tibi toto pectore gratias agimus, quod omnibus temporibus
 tum verò etiam, hoc nostro deliro seculo, in genere humano,
 accendis honesta literarum, pietatis & artium studia, exci-
 tas Doctores & discipulos, qui docent & discunt, utilem ac
 necessariam doctrinam, de te, & veritate tua, alijsq; disci-
 plinis, servantibus vitæ humanæ. Largiris etiam bonos &
 salubres gubernatores, qui sunt custodes pacis, defensores &
 nutritores piorum, ac honestorum cætuum, præbentq; hospi-
 tium Ecclesiæ tuæ, ut tu habites inter nos, & ingrediaris per
 portas ac regiones nostras, colligens & excerpens tibi, ex
 tanta multitudine impiorum, æternam Ecclesiā, & Rex
 gloria. Te supplices, & ardentibus votis oramus, ut diu-
 tius etiam, in his errorum & vitiorum densis tenebris,
 per verbum atque organa tua, in Ecclesiā & Republi-
 ca, nobis præluceas. Serva aliquos cætus docentium & dis-
 centium, in quibus luceat, vera agnitio & invocatio tui, &
 aliarum bonarum artium, & civilis ac honestæ vitæ noti-
 tia. Clementer tuearis, ac regas illustrissimos Principes no-
 stros, qui verè sunt Principes Dei inter nos, ac murus præci-
 pius Ecclesiarum emendatarum, qui viscera sanctorum re-
 ficiunt, atq; Ecclesias & scholas, pia liberalitatis officijs, fo-
 vent ac nutriunt, ne a volet Doctor, ac pereat lex a sacerdotibus,
 ut loquuntur & minantur Prophetæ tui. Tribue subinde
 plures, gloriæ tuæ, & usibus humanis, utiles ac salubres
 Cancellarios, & Consiliarios. Ipse sis supremus Princeps, &
 gubernator huius nostræ provincie, & benignè facias, ut
 sit sedes ac domicilium: veræ religionis, iustitiæ, doctrinæ,
 disciplina, honestæ societatis politice, & omnium virtutum.
 Ipse clementissimè largiaris, ut pax velut flumen terram
 nostram riget, & in ea animos nostros præparemus, ad
 amorem

amorem terræ verè sanctæ ac promissæ, ad amorem patriæ
 veræ atq; beatæ, quæ est in cælo.

EPICEDIA

IN OBITVM AMPLIS-
 SIMI, CLARISSIMI, ET IVRIS-
 CONSULTISSIMI VIRI, DOMINI REINHARDI SCHEFFERI,
 Inferioris Hassiæ Cancellarii dignissimi, vigilantissimi,
 fidelissimi: à Consiliariis Hassiæ, & Academiæ Mar-
 purgensis Professoribus, & aliis doctis
 viris conscripta.

VI gravitate feros, qui simplicitate
 superbos,
 Lingua Oratores, consilioq; duces,
 Armatos calamo, placabilitate cætes,
 Doctrina doctos, integritate bonos,
 Exemplo cunctos, pura pietate profanos,
 Cōtinuit, rexit, perpulit, instituit,
 Vicit, sedavit, correxit, sede locavit,
 Pertraxit, domuit, pro dolor, occubuit.
 Aula, forum, Princeps, Ecclesia, Patria tandem
 Quando age, pastorem substituent similem?

Illustrissimi Principis Vicarius
 Bernhardus Keudelius.

ALIVD.

Haslica clara domus, benè erat protecta duobus:
 PASTORE & vigili concomitante CANE.
 Pastor erat, clarum Scheferi nomen adeptus
 Reinhardus, cui vox, pennag, prompta fuit.
 At mors dira virum, cui vix par substituetur,
 Nullum respiciens, abstulit e medio.
 O patria, ô Princeps, ô regnum, plangite cuncti:
 Talibus ablatis, hic alibiq, viris.
 Hasliacum, CANIS EST, qui nunc custodit ovile,
 In paucis alijs, dum velit ipse Deus.

Fridericus de Zertzen.

ALIVD.

Plangite pierides, plange Haslia, plangite docti,
 Nobilis & Civis plangito, plange forum.
 Occidit Hasliacæ, prob, Cancellarius aula
 Reinhardus, legum gloria, juris honos.
 Imperij & patria curarum mole gravatus,
 Omnia consilio rexit & arte pari.
 Pacis amans, iustiq, tenax, studiosus & equi,
 Observans fidei, & religionis erat.
 Ingenio, eloquio, calamo, felicitior illo
 Qui tractare sciat publica, rarus erit.
 Lex suprema SALVS POPVLI ESTO: hanc sæpè pro-
 Publica privatis ante ferenda ratus. *cessus:*
 Parca ferox victo ast vi morbi, rumpere fila
 Dum properat, misera morte inopinus obit.

Corporis

Corporis exuvias repetunt nunc viscera terra,
 Migrat ad æthereas Mens generosa plagas.
 Henrychus Canisius D.
 Procancellarius.

ALIVD EIVSDEM.

Hortegitur saxo Reinhardus, ~~juris & equi,~~
 Schæfferides, decus & religionis honos.
 Lustra ubi sex præses rura Haslica iure tuetur,
 Eloquio, calamo, consilioq, potens,
 Spiritus astra subit: redduntur morbida matri
 Membra: penes doctos fama perennis agit.

ALIVD EODEM AVTHORE.

Sancta fides, animi pietas, prudentia rerum,
 Integritas morum, patientia, vita modesta,
 Ingenium vivax, legum custodia, juris
 Usus, dexteritas, candor, pax, unio concors,
 Consilium, eloquium, studium, labor impiger, ardor
 Imperij, patria, Musarum, Religionis:
 Hæc Scheffere tibi pepererunt munera, nomen;
 Nomina non illo peritura tempore, ceruus
 Donec amat sylvas, a vis aëra, & aquora piscis.
 Hasliacos & Fulda ferax præterfluit agros.
 Ast tu qui cernis demortua membra reposta
 Hoc tumulto, humanos vigilans circumspice casus,
 Quam sit vita brevis, quam mors dira omnia sternens,
 Sub sua iura vocet nullo discrimine cunctos,
 Quamq,

*Quamq; cito, stans ante fores, tua limina pulset.
Debita nature nimum prope arata repositens,
Vive Deo, interea patria, Musis & amicis,
Sic simili exemplo scandet tua ad ethera virtus.*

SSO

IN OBITVM REINHARDI

Schefferi, Iureconfulti, & Cancellarii
Cassellani.

*V*T pietas caelo digna est, & funera nefcit
Virtus, ac Musas gloria sera beat:
Sic nec Reinhardi cum spiritus ossa reliquit
Schefferi, is potuit morte furente premi:
Sed pietas facit, ut vetus super ethera vivat
Illic aeternum spiritus ante Deum:
Virtutesq; viri, gratas virtutis & hosti,
Laudibus ad caelum secula cuncta vehent:
Ac si iustitia quis debet in orbe sacerdos
Dici, hunc ante alios secula longa canent:
Nec iuris tantum responsa petentibus istum,
Iustitia ex adytis, aqua tulisse ferent:
Sed quoq; iustitiam, virtus qua clauditur omnis,
Hunc factus alios erudisse ferent.
Ipsa etiam invidia, è multis vel millibus, istum
Quippe fuisse virum predicat usq; bonum:
Pradicat usque bonum, qui cunctis profuit, illud
Atq; ubi non potuit, damna nec ulla dedit.
Quin & consilijs habitus ter maximus auctor,
Rexerit ut Musis fortia sceptrum Ducum:

Id mo-

*Id monumenta eius manibus signata loquentur,
In mare dum Lanus, Fuldaq; voluet aquas.
Sicq; licet merito sibi nomina magna pararit,
Pra reliquis fugit nomina magna tamen.
Ergo ipsum sequitur Musarum gloria maior,
Virtutis quoq; laus, & pietatis honos.
Atque omnis poni monumentum hoc Hassia iussit,
Ad tumulum tanti qui capit ossa viri.
Reinhardo quisnam Scheffero dignior alter
Cancellis aula praefuit Hassiae?*

Iohann: Clotz Doctor Iuris, & Can-
cellarius Marpurgi F.

ALIVD.

*P*Langite Cattiades, legum lugete Patrona
Ποιμένα, qui purus nomine regis fuit.
Nam vestrae leges, pietas, prudentia, candor,
Naufragium subeunt, hoc moriente, viro.
Sed tu CHRISTE potens, quassatam dirige navem,
Ne penitus saevis concutiat aquis.

Mauricius Thaurerus D.

ALIVD.

*H*essorum Princeps Illustris & Inclyte plange,
Et gens cum Domino subdita plange tuo.
Proh dolor, interijt decus irreparabile, nomen,
Gloria, consilium, splendor honorq; tuus.

H

REIN-

REINHARDVS patria lumen, SCHEFFERVS aethra
Extinctum fato est, proh dolor, ante diem
Iustitia vigilans pastor, iurisq, sacerdos,
Sincerus Iudex, proh dolor, occubuit.
Quid dico occubuit? Vivus Reinharde triumphas,
In supera, Christus quam tenet, arce domus.
Wilhelmus Rhodinus D.

ALIVD.

Siccine adhuc VIRTUS plorans affigeris urna?
Sit modus, exanimem desine flere virum.
Pastor Aristaeus, ne quicquam ladat ovile,
Reliquit vigilem, se moriente, CANEM.
Iohannes Magnus

ALIVD.

SCHEFFERVS cecidit proh Cancellarius AVLAE
HASSIACAE, seculi fama decusq, sui.
Iudicio praestans, Iuris sincerus & equi
Interpres, calamo promptus & ore simul.
Moribus & vita sanctus, non ledere quenquam,
Cura fuit potius, reddere cuiq, suum.
Quem levis ambitio, fastusq, & vana cupido
Nil movit, similis nam sibi semper erat.
Hinc Princeps GVLIELME tibi patriq, PHILIPPO,
Ante alios placuit, vester amorq, fuit.
SVBIECTIS pariter charus, non flexilis aequum
DIVITIBVS modium PAKPERLBVSq, dedit.

Ergo

Ergo viri nomen semper laudesq, manebunt
Aequi donec erit, Iuris & ullus homos.
Interea manes latentur, & ossa quiescant,
Tempore dum Dominus jungat utrumq, suo.
Tenunc CHRISTE precor, dum pastor adeptus ovili,
Sufficiat alium mente fideq, parem.
Principis hoc, populiq, salus, hoc curia poscit,
Incauta pereant neve vagentur oves.

R. C. *Christi*

Haece preces caelo & cordis suspiria Christus
Audijt & mihi reddidit ore sonos.
Hassicus anne CANIS fidusq, sagaxq, repertus?
Anne agit officium sedulitatis ANAS?
Insignes ambo, & fidi pastoris ACHATES
Amisisti, digni nonne temere locum?
Fata vocant aptos, Hominis sed saepe voluntas
Fallitur, idcirco vadit ut ire potest.
Sic PHILOMELA doles, ubi CORVVS vincit honore
Quis putet? adest fieri barbarus ipse docet.

Christianus Gudenus
Protonotarius. 1. 9. *Secretarius.*

ALIVD EIVSDEM.

Hic situs est pietatis homos, virtutis imago,
Et desiderium, lux patriq, soli.
Scilicet antiqua Reinhardus gente creatus,
Schefferus Iuris Iustitiaq, decus.

H 2

Ergo

Ergo dole pietas, virtus gemit, patria luge
Orba viro, posthac vix habitura parem.
Quis verò id curat? prudens & stultus eodem
Iudicio veniunt, Impie MUND E, tibi.
At docet eventus quo sint discrimine. Quare
Tu ne contemnas, publica quisq, amas.

—§§—

MONUMENTUM

Dn. REINHARDO SCHEFFERO,
Iuriconsulto ac Cancellario am-
plissimo.

Ancipiti in bello, si, magno fortibus ausis
Victori statui clara trophæa solent:
Quam statuenda magis, post funera, luce fruuntur
Aeternâ, emerito sunt monumenta viro;
Invida SCHEFFERV M, sedem, quia fata tulerunt,
Illius hac nullo est laus reticenda modo:
DOCTRINAE STUDII, NULLI, ET VIR-
TUTE SECVNDVS
IVSTITIA, NULLI, ET RELLEGIONE
FVIT.
Scilicet illius, hoc, doctis celebranda Camœnis,
Egregia & patria præstita facta docent.
Præstita testantur patriæ, patriæq, parenti
Facta illustre, quibus nomen adeptus habet.
Ergo SCHEFFERV M, quod mors tristissima viro
Abstulit, is dolor est publicus. O M N I S ait.

Sed

Sed fragili, & vita, mortali corpore fuscto,
Ante Deum vivit spiritus, O M N I S ait.

Sigfrid. Clotz Iuris Doctor pos.

RODOLPHI GOELENII, LIBE-
rales artes docentis in Academia Illustrissimorum Haf-
siae Principum, lacrymæ & lamentationes, quibus spe-
ctabilem virum Reinhardum Schefferum, quem
vivum coluit & suspexit, mortuum
est prosecutus.

AD OPTIMUM ET DOCTISS. DEFUNCTI
filium, Henricum Ludovicum Schefferum.

Patris imago tui, LUDOVICE, hanc accipe Musam:
Lucet in hac etiam patris imago tui.

Heu desiderium meum perenne,
Reinhardum rapuit severa nobis
PARCA Schefferidem, duum Tyrannum
Fractum vi Podagræq, Calculiq;
Post se qui Lamias truces relinquunt,
Et Bufarida tristi atrocitate,
Et crudum Phalarin, vel his & illis
Si qui carnifices magis timendi,
Sævum corpora tenfa lancinantes.
O FACTVM TETRICVM nefariumq;
Lamentis gemituq; prosequendum.
Vobis ô, roseæ genæ, Camœnæ,
Manent ubere rore lacrymarum:
Humectate piæ imbre lacrymarum:

H 3

Scheff

Schefferi tumulum pii, bonisq;
 Vestri ex omnibus optimi patroni,
 Vestrum praesidium, decusq; vestrum:
 Altum promite pectoris dolorem:
 Lugubrem date cordibus sonorem:
 Voce plectra movete luctuosa.
 Hic debetur amor supremus umbræ:
 Hic extremus honos manet sepultum.
 Heu desiderium meum perenne,
 FONS exaruit omnium bonorum,
 FLOS emarcuit omnium bonorum,
 Et LVX occidit Hassiæ universæ,
 Nec lux amplius est, sed umbra inanis.
 MENS subducta solo, recepta coelo
 Nunc latet, gravibus soluta curis.
 COR doctum jacet: OS tacet rotundum,
 VOX disertæ fuit: fuit medulla
 (Nanq; evanuit eliquata) Suadæ.
 Inter nodia docta conquiescunt
 Ducentis calamum manus magistræ.
 O FACTVM GRAVE, triste, noxiumq;.
 Heu desiderium meum perenne,
 Commissi Vpilio gregis fidelis,
 Carus Cattidos Inclyto Leoni,
 Præstans ingenua vir arte, princeps,
 Inter Consiliarios verendos,
 In diplomatica vir officina,
 Consultissimus utriusq; Iuris,
 Sacri Cæsarei; & æquitatis,
 Hassi Principis impiger minister,

Sanctæ

Sanctæ Iustitiæ integer Sacerdos,
 Et SALVS patriæ suos reliquit.
 O FACTVM TER & ampliùsgemendum.
 Sed tandem quoque tristibus Camœnæ
 Altum ponite cordibus dolorem.
 Indultum satis est diu dolori,
 Indultum satis est diu querelæ.
 Arescant lacrymæ, datum sat istis.
 Hortorum Veneresq; Gratiasq;,
 Flores halitibus bonos odoris,
 Ejus spargite nobili sepulcro,
 Qui vos plus oculis suis amabat,
 Qui vos officiis piis juvabat,
 Et spem non dubiam fovete mente.
 Inter vóta precesq; Christianas
 Schefferus moriens CANEM reliquit,
 Sed canem rationis haud egentem,
 Sed canem eloquio gravi potentem,
 Acti iudicio VIRVM valentem,
 Promptum consilio virum, levamen,
 Collegam, socium, negotiorum.
 Hic tristem benè sarciet ruinam.
 Hunc poscunt pia vóta, nec negabunt
 Nobis fata VIRVM, CANEM LEONI:
 Quem simul dederint, JO canemus,
 QVAM EACTVM BENE; NOS SALVS revisit.

AD D. REINHARDVM SCHEFFERVVM;
 demortui filium, I.D. & Principalem Consiliarium.

Mitto tibi speculum, REINHARDE, ô Patris imago:
 Est & in hoc speculo patris imago tui.

ALIVD

ALIVD EODEM AVTHORE

Ingenium, Virtus, Gravitas, Sapientia, Candor,
 Cum Musis Charites, cum Pietate Fides:
 Suadaq, Consilio comes, & Pax optima rerum,
 Et Dea, quæ vindex fasq, nefasq, notat.
Principis alter Honos, Fama aula, Gloria penna,
 Alma Salus rerum, Cattidos alma Pales.
 Reinhardi hæc lugent Schefferi Numina mortem:
 Nec secus, ac proles orba parente, gemunt.
 Et, quia mens propè totus erat, sine mente jacere,
 Inq, umbram, patriæ lumen abisse dolent.
Exorantq, Deum passis ad sidera palmis,
Vt, suffecto alio, publica damna levet.
 Triste LVPVS stabulis. OVIVM PASTORE remoto,
 Quàm bene defendet Fidus ovile CANIS;

ALIVD EIVSDEM.

Virtutum Chorus omnis, Amor rectiq, boniq,
 Consilium prudens, Flexanimisq, Dea.
 Ingenium sapiens, arguta Gratia canna,
 Irreprehensa Fides, relligiosa Themis.
 Melliflua Veneres, mixta Gravitate verenda,
 Pax pia: securæ Pacis amica Quies.
 Mansuetudo ira regina, Modestia fastus,
 Attribuens alijs omnia, nilq, sibi.
 Spes stabilis, fortis Patientia, Candor apertus,
 Et nudum Verum, doctaq, Simplicitas:

Tot legere olim sibi in uno Numina sedem
 Scheffero, qui nunc, heu, jacet exanimis.
 Heu jacet: & percutit sancto cum pectore, Cura
 Patria pro patria, pro pietate labor.
 Heu jacet augustæ Triados sine mente sacellum;
 Vir jacet, hei, Domini, Sol oculusq, sui.
 Quem quoties solvi in cineres, cinis ipse recordor.
In gemitum toties solvior, & in lacrymas.
Et doleo, pereunte uno tot dona perire:
 Non ere hæc redimas, nec satis ore canas.
 Non Pater his Patriæ partos toto orbe triumphos
 Praferat, aut auri Patria Pyramidas.
 Sed cunctis lex una: MORI: huic parere necesse est,
QVICQVID fata volunt, nos quoq, velle iubent.
 Fortè Deus iustam scelere irritatus ad iram,
 (Namq, Astra a solo pulsa, recepta polo est.)
 Ingrato minitans prohi dirâ pericula mundo,
 Summo vet illustres, munera rara, viros.
 Ergo dolor lacrumaq, abeant in vota precesq,
 Et pia vota aliquâ flectere fata valent.
 Hæ vires, hæc arma virum, qui signa sequuntur,
 Dux bone, militia, maxime Christe, tuæ.
 Summe Pater rerum, nostris ne deficereibus,
 Ira laxa nimis ne sit habena tuæ.
 Redde Illustre caput Cancellis Principis aula,
 Presidium patriæ, perfugiumq, Scholæ.
 Cortina specimen, dubiarum turbine rerum,
 Oraculi vocem, quæ modò muta silet.
 Redde bonus commune bonum, rerumq, columnam,
 Semideumq, hominem, semihominemq, Deum.

Tot

I

Qui

Qui Catti querens Dominiq; domusq; salutem,
 Nil, nisi consilio, res moderante, gerat.
 Vindice quo teneat ius robur, Pallados artes
 Mercedem: Virtus præmia, Sacra decus.
 Pristina ne castis mutetur Musica templis,
 Nec verbo & signis sint aliena meles.
 Neve coloratas & blandis floribus auctas
Ausit quisq; suas prodere phantasias.
 Vna sed in formis, Christus, persona duabus,
 Vnus, & unius concelebretur opus.
 O FORTVNATOS, unus quibus omnia Christus:
 Caros, quos patria proxima cura tenet.
 Deniq; SCHEFFERI: vivum instar spiret in illo,
 Cui vacuus cedit, te tribuente, locus.
 Et quod adhuc gessit nomenq; decusq; manebit
 Huic Patriæ, varijs quæ nitet aucta bonis.
 Et tibi in his terris Ecclesia sancta legetur,
 Floreat ut gnati gloria vera tui. (CHRISTUS)
 Summa BONÆ POPVLIC; SALVS & GLORIA
 Hac duo in Imperio si tueare, viget.

Rod. Goclenius Professor doct.
 Physic. in Acad. Marburg.

LAMENTATIO PATRIÆ AD
 Dn. Reinhardum Schefferum Cancellarium
 defunctum die, mensē & anno,
 ut sequitur:

PHœbVS BIs MaIo qVINas Vbi LVCe CorVS Ca:
 Attrib. Vlt no Ctes, astra SChefere petis.

Ergo

Ergo tibi exequias mæsti Scheffere feremus,
 Cum desiderij solvere vota decet.
 O Sanctos manes. Ne te mens subtrahere nobis,
 Ingeminans patria publica damnata.
 Nonne fuit satis huius onus me volvere seclis,
 Cuius in immensum est prona ruina malum?
 Ecce tuos natos, en ciues undiq; tristes,
 Cattorum gens est funere mæsta tuo.
 Quid querar? ah blandum luctuq; affligitur AE QVVM,
 Cuius tu, salvo jure, patronus eras.
~~Relligionis eras Vindex, Rectiq; minister,~~
 Vero iuratus, falsa abolere studens.
 Quid dicam Hastata lugentia mœnia terra,
 Et desolati tristia sceptræ soli?
 Nil grave te vivo fuit his, sed cuncta fuerunt
 Prospera, & in placido, te moderante, statu.
 At tua consilio, verbis, sapientia, scriptis
 Pollens, nunc sævo funere victa jacet.
 Nunc te Relligio, Themis, & Pax, Patriaq; omnis
 Patronum repetunt nocte dieq; suum.
 Heu sunt de nihilo vana vana omnia mundi,
 Et redit in cineres, quod fuit antè cinis.

oss

RESPONSIO DEFVNCTI.

Actenus ætatis mihi tempora lapsa molesta,
 Ad mortis veniunt usq; reducta vicem.
 Vita quid est, certe nisi fallax tessera mortis,
 Quæ cadit in dubios præpete, sorte dies?

I 2

Vivimus

Vivimus & morimur, sed non mors ultima vita est,

Quippe secuturi causa futura boni.

Natura in fragili mors ultima linea rerum est,

Vt stabilis vita linea prima foret.

Ergo semel mortem qui non subit, ultima cæli

Haud ullo poterit carpere dona modo.

Non me penituit vixisse, mori q̃ lubebit,

Qui cupis æternũ vivere, discite mori.

Naſcitur, & dubium vita traducimus ævum,

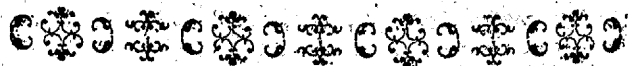
Vt queat in vitam vita redire novam.

Sic vitam sequitur mors, mortem vita vicissim,

Morte perit vita hac, vitæq̃ morte redit.

Iodocus Iungman, Ludii

Castellani Rector.

D.

M.

SACRUM

AMPLISSIMI MERITISSIMI

que Cancellarii Reinhardi

Schefferi.

* * *

Asiaci, grex magne, soli, gemere incipe mecum,

Et madeat lacrymis Hassia tota pijs.

Si tibi lata diu fortuna affulsit ab axe,
Et nituere almi sydera fausta poli.

Nunc

Nunc magnum poscit, nimium fors aspera fletum

Et mala, jam lacrymis sunt abigenda tuis.

Hactenus obseptum, custodibus Hassia ovile,

Atq̃ fuit tutum tristibus insidijs.

Vt nullus patuisse lupis ingressus ad illud

Possset, qui vellent dilacerare gregem.

Nunc inimica tulit PASTOREM parca fidelem,

Abrumpens vita pendula fila viro.

O REINHARDE, gregem purum servare solebas,

Iustitia semper sancta statuta sequens.

Et tibi commissos populos, ut PASTOR, habebas.

Quos bene pavisti, sedulitate tua.

Dignus eras longæ, qui secula cana senectæ

Vixisses, populi proprietate tui.

Sed nunc, ne requiem letam invidemus, in arce

Cælesti, Christi quò tulit almus amor:

SCHEFFERE, asrigeri salve novus incola cæli,

Salve, salve iterum, perpetuoq̃, vale.

Amoris erga cum sui Symb. P.

Ioh: ab Hundelshausen.

D.

M.

REINHARDO SCHEFFERO,

viro verè nobili, Dicaſterii Cattorum Cancellario

ampliss. meritissimoq̃, in publico

Luclu F.

*S*ubducunt alij cælo monumenta profundo,

Qualia Mausoli fama Sepulchra canit.

F 3

Marmo-

*Marmoraq; incidunt divina Palladis arte,
 Hinc surgat dominis ut nova vita suis.
 Olim sic docuit vitæ reparare ruinam,
 Et superesse rogis vana superstitio.
 Extructam hic cernis molem melioribus ausis.
 His auctor nixus quod voluit potuit.
 Sic fas, ingenij laudesq; decusq; parare;
 Quæ dein post genitis fama loquatur anus.
 Fas alijs, nomen tumulo captare superbo,
 Qui nil, quò melius nobilitentur, habent.
 Victuro hanc vivus Virtutis condidit urnam,
 (Tanta viro vitæ cura necisq; fuit.)
 Schefferus, quem nec fraus est mors atra vocantem
 Ipsum, seu melius quem pia fata vocant,
 O factum benè, qui didicit sic vivere, ut ipsum
 Quicquid id est, sensim senserit esse mori:
 Sicq; mori didicit, Mortem ut, mortalium inane
 Despiciens, Vitæ senserit esse viam.
 Scheffero melius, sic vel nasci vel obire
 Nemo loco poterat vel meliore die.*

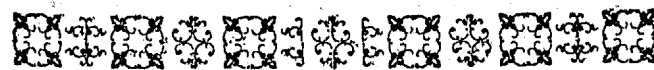
ALIVD.

Schefferum quisquis viventem noverat, uno
 Nomine bis senas noverat ille Deas.
 Scilicet hoc stabulo MVSAE vixere sub uno,
 Gratiaq; aut triplici nomine amata Charis.
In nunc, Schefferi qui funera defleat, unà
 Funera Musarum defleat & Charitum.

ALIVD.

ALIVD.

Ossa sub hoc tumulto magniq; pig; recumbunt
 Schefferi: magni Principis unus amor.
 Magnus amor, meruit quod pectoris incorrupti,
 Et benè formata Religione fides,
 Doctrina vitæq; hominum excedentia sortem
 Nomina, quæ contra nil valet orbis honor.
 Occidit ergo hæres cæli fortisq; beata,
 Omne ferat punctum quo precis & pretij.

REINHARDO VIRO CLARISS.

Principis Hassiæ Illustris, à consilijs, & Henrico Lo-
 duico, Schefferis fratribus, Luctui
 minuendo F.

Vita mori dederat, vitam mihi restituit mors;
 Tunc homo, nunc veri sumpsimus ora Dei.
 Ah, lugetis adhuc, cæcum deponite Luctum
 Schefferides, Hominis non, genus ergo Dei.

Iacobus Thiusus Belga
 Antvverp.

P. M.

P. M.

D. REINHARDI SCHEFFERI

V. CL.

QUI SI DICAM QUANTUS FUERIT,

FRUSTRASIM;

NOMEN HABES: DIXI OMNIA.

SI QUID NESCIUS ES,

HI COMMUNIS PATRIAE GEMITUS:

HAEC SUSPIRIA OPT. QUO-

RUMQUE DICENT.

MEM. OBS. LVCTVSq; TESTANDI

ERGO

has lacrym. pos.

HIERON. TREUTLERUS SILESIUS.

Heu, fugaces non revocabili

Labuntur anni curriculo: neque

Mortalium quisnam minacis

Effugiet fera tela lethi.

SCHEFFERUS illud, si dubitas, docet,

Ille optimorum vir simul optimus,

Interq; claros clarioꝝ

Sorte sodalitioq; dignus.

Hic

Hic Pastor ora Cattidos: hic DUCIS

Nitens ocellus, mens, amor, inclyti:

Terror malis: idemq; semper

Nobile praesidium bonorum.

Doctrina si quam, si pietas moram,

Sic andor horae subderet ultimae:

Hunc tu profecto longiore

Mors sineres superesse vita.

In quo salutis plurima publica

Moles quievit: qui bene providus

Consulta Pastor dirigebat

Omnia, quod patriae procellas

Nunc imminentes undique, dum graves

Vicina secum regna trahunt, bona

Dudum indiga (heu) pacis, ruinas,

Gnarus & impiger amoveret.

O quae fideles praemia Gratiae

Reddetis illi: quae potis huic viro

Encomiis longum ferendo

Sufficere in meritum Thalia?

At reddidistis plurima; dum suum

PRINCEPS amorem maximus; optimum

Hac terra cognovit Patronum:

Deliciasq; suas vocavit.

Suspexit unum, nec coluit minus,

Quam si parentem crederet unicum:

Fastigiis & quin honorum

Extulit hunc celebrata virtus.

Hoc deerat, annis, quos homini sagax

Natura, nutu tota vigens DEI,

K

Quon-

Quondam dedisset, duplicatis,
 Longiùs hac superesse vita.
 At sic supremus comparat Arbiter,
 Et quosq; terris abripit optimos.
 Secum locans fulgente coelo:
 Propria ne videant ruentem
 In fata mundum: dum melioribus
 Vincente cessum nequitia modum,
 Pejora succedunt, suoq;
 Pondere terra gemens fatiscit.
 Et nunc quor annis funera proximis,
 Stragemq; quantam vix prius, undiq;
 Doctis tot alma luce cassis
 Vidimus? ô miseri quid hocce,
 Sortis, nepotes, nescia gens tuæ;
 Quid ferre lævi crediris ominis?
 Avertat ô regnis cruenti
 Martis opus Deus: ille gressus.
 Huc figit: illi Barbaries comes.
 Tota en soloecis obsita, nescio
 Atrum quod huc adducit agmen,
 Nube sacra ntemerante lucem.
 O quas futuri mi videor vices:
 Spectare seculi cominus? ô bene
 Factum, quibus letho beatæ
 Indogredi licet arva vita!
 SCHEFFERUS illic nunc animas nitens
 Inter celebres stellula, despicit:
 Terrena, curas in supremi
 Laude locans facieq; JOVAE,

Da

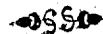
Da, CHRISTE, turbas inter & exitum,
 Mundi ruentis pectora: da viros,
 Solertiâ quorum, piisq;
 Consiliis placidè regamur.
 Compesce Martem; tum famulâ famem
 Cum peste: vel si, quas meruit nefas,
 Sentire pœnas jam necessum,
 Da bene, quæsumus, emoriri.

MARPURGI. III. KL. IXBR.

CIO. IO. XIII C.

RODOLPHI GOCLENII, Ecloga Funebri.

IOLAS & DAPHNIS Interlocutores.

*Vnc etiam concede mihi Areopyrga laborem,
 Extremum hunc concede mihi pietatis honorem,
 Quæ grata Aonijs Musis das otia, Phædri
 Pauca mei cineri (cineri si sensus humato est.)
 Carmina sunt dicenda: neget quis carmina Phædro?
 Eximio Phædro? vates disserere Boterum
 Melomeneæ, loqui Grâjæ docti ore rotundo.
 Nominis ô felix quondam & cognominis omen.*

K 2

Ver

Ver erat, & lustrans terrarum opera omnia Titan
 Altius ibat, & extremis in partibus harens.
 A Eripedis Tauri bis quinto emerferat ortu,
 Iam iamq; equoreas subiturus Tethyos undas,
 In Mayo: & paucis Hyades vise ante diebus
 Occiderant, ut nemo illò aspirare tuendo
 Posset: tum querulas edebant pectore voces,
 Fuldae Daphnis amans, & Iolas accola Lani.
 Et tali ore prior bonus incipiebat Iolas.

- I. *Ecquanam te cura coquit carissime Daphni?*
Ecce agrestem posuisti frondis honorem?
Quid suspiratus, solito nunc tristior, hauris?
Genua labant, nec certa pedum vestigia firmas?
Ore sedet squalor, faciesq; simillima letho est.
At non talis eras: quantum mutatus ab illo,
Daphnide, qui nitidum pulcro sese ore gerebat,
Et visu facilem, quantum mutatus ab illo;
 D. *Quis faciat letum nimis illatubile lethum?*
Heu nostrum auxilium, nostra omnis adorea, & omnis
Noster honos, calamusq; jacet, calamiq; magister,
Vox arguta tacet canna, vocisq; magister,
Dux ovium jacet angustus, Panosq; minister:
 „ *Infelix ò semper ovis pecus, absq; magistro,*
Infelix Pan Haestiacus, tali absq; ministro.
Hæc versat me cura imo sub pectore fixa.
 „ *Pastoris præsens oculus fecundat ovile.*
 „ *Mollius & Dominus vigili pastore quiescit.*
Ast ubi pastor abest, dubium est gregis incrementum,
Anxia nec placidam Domino dat cura quietem.
Probfata: heu funus Catta lacrymabile terra:

Quid

- I. *Quid lacryma? quæ fata gemis? quæ funera plangis?*
 D. *Ecquid inaudisti de nostri morte Boteri?*
Num nihil? at cunctas hæc didita fama per oras.
Ille labor vatuum, vatuum seges ampla laboris,
Et ruris decus omne, & nostri gloria secli,
Surripuit laudes reliquis pastoribus unus:
Quas ego: sed vocem lacryma super ora profusa,
Singultusq; tenent, turbataq; funere mens est.
 I. *Et jacet heu tantum decus? & dira Atropos, ævo hoc,*
Tam rara pietate viro sua stamina rumpens;
Permittit superare malos, quæ maxima turba est?
Nimirum hunc nobis casum: Natura canebat,
Turbataq; vices anni, caci ætheris ignes.
Et cæli ingentes foveæ, simulacraq; noctu
Obscura ominibus toties inspecta sinistris,
Spargentesq; gregem nimbi, quiq; omnia vortex
Involvunt piceis umbris, terraq; poli;
Hæcne viri umbras, faces færales, urnaq; busti?
 „ *Sunt aliquid (neg, vana fides) nec in æthere visa,*
 „ *Semper vircassa, & mendax nos ludit imago.*
 D. *Ergo æge, & in ferias unâ solvamus Iola*
Phædro? sed recreanda mihi est hæc vocula paulum:
Luctificum tu (deinde sequar) prior incipe carmen.
Hoc tua te pietas jubet, hunc deposcit honorem.
Magna viri virtus, & nobis præstita facta.
 I. *QVIS te Phædre mihi, quis te mihi sustulit? ò quis*
Texapuit spes fida mihi, columenq; salutis,
Aura meis quondam placidissima rebus, & ara
Supplici, ubi es misero sacra & in violabilis ara?
Plangite Lanicola, tristissima funera Musa,

K 3

Clioq;

Clioq, Euterpeq, Thalea, Melpomeneq,
 Calliopeq, Eratoq, Polymniag, Vraniaq,
 Terpsichoreq, pia, decima cum Pallade, Diva,
 Dona, virtutesq, viri, quis sydera adivit,
 Ornate, & lugubri extremum dicite cantu.
 Illum etiam ingentes pinus Phœbeaq, laurus,
 Perpetuus cui frondis honos, humilesq, myrica,
 Quam latè Hassaci sunt brachia tensa Leonis,
 Deslerunt pariter: flevitq, Caystrius ales.
 Monibus Abnobijs patrij ingemuere leones,
 Atq, carva infando sonuerunt littora planctu
 Rheniq, & Lani Fuldaq, Edera, citati,
 Naiadum chorus omnis, Hamadryadesq, puella,
 Numina sylvarum Dryades, florumq, Napæa,
 Quaq, juga & summas tutantur Oreades arces,
 Singult antem animam, & suspiria lenta trahentem,
 Vix cohibere valent, & adhuc testando dolorem,
 Heu ferruginea verrunt vestigia palla.
 Balantumq, greges incusant fata, suumq,
 Pastorem veniente die, fugiente requirunt.
 Tam dilectus erat, tam grex illum omnis amabat.
 Dicite Lanicole lugubria carmina Musa.
 Phædrus erat longè ante alios humanior omnes,
 Non erat elatus, nec inani deditus auræ:
 Gratia erat totus: demissa modestia totus:
 Et sine fraude fides: priscæ pietatis amussis:
 Obvia mens cunctis: nunquam intractabile pectus.
 Exemplum prælustre animi patientis & equi,
 Ingenij tersum speculum candoris in aula.
 I nunc, & factali aula convivio voce,

Omnia

„ Omnia sunt fucata, nihil candoris in aula est.
 Dicite Lanicole carmen lacrymabile Musa.
 Cum bonus occideret Phædrus, nitidissimus ille
 Cæli oculus, qui Lampadias, ne cerneret nullus,
 Lumina fallebat spectantum lumina cæli,
 Sic cum Lampadia lampas clarissima Catto:
 Aula elapsa oculis fugit: rediturus at ille
 Ignis obit: terris nullo hæc reditura sub ævo
 Lux abit, & simulac abijt, tenebrosa subit nox.
 „ Magnus & excusat dolor & facit esse loquacem.
 O utinam cæu Lampadias rediturus abijt,
 Sic etiam redeat Lampas clarissima Phædrus.
 Sed fata eripuerunt facem, nec reddere possunt:
 Vota: hæc incassum percunt iactata per auras.
 „ Stant certum, votisq, obstant adamantina fata.
 Dicite Lanicole lugubria carmina Musa.
 Propatria, carisq, focis, pro lege tuenda,
 Pro grege, pro sanctis aris, pro dulcibus arvis,
 Qui vigil excubuit, nunc tristibus occubat umbris.
 Vir mecum, o Musa, vir dicite PROPVGNAVIT.
 Heu iactura viri nullo reparabilis ævo.
 Dicite Lanicole lugubria carmina Musa.
 Quod fuit Attride Nestor, Centaurus Achilli,
 Cecropiaq, Solon: fuit illud Phædrus ATLANTI
 Catto, consultum quem multi oracula poscunt.
 Qui iusto rerum momenta examine librans,
 Consilium eloquiumq, sui laudavit alumni,
 Funere sed mæsto cari turbatus alumni.
 Sicubi Phædrus erat lectus rerum arbiter æquus,
 Huc illuc animos flexit sapientia Phædri.

Morum:

Morum commoditas, magna solertia mentis.
 Concilij in cœtu angusto, dicentis ab ore
 Numina terrarum procerumq; corona pependit,
 Nectar, ab illius labris, & hymettia mella,
 Quæ fluerent Suada, ter & amplius admirata.
 Ergo ibant Charites nigrae ad solennia pompa,
 Molliaq; alternis tundeant pectora palmis.
 Claudite Fuldanae lugubria carmina Musa.
 Hesiaci servus Panos, fidusq; minister,
 Servitio exiit Phædrus, Soterq; solutum
 In patriam antiquam libertatemq; recepit.
 „ Servitus est hac vita, mori est liberrima vita.
 Claudite Lanicola lugubria carmina Musa.
 Spargite odoratos, tumulo date, spargite flores,
 Atq; hæc vel cedro vel sacro inscribite saxo.
 Gloria pastorum, patrios cum linqueret agros,
 Melonomeus, fatum facilisq; volensq; secutus,
 Infernis superisq; fuit divisus, & una
 Non potuit regione capi totiusq; perire.
 Corporis exuvia spoliū sunt mortis avara,
 Et matri terræ mandatum nobile semen,
 Sit licet externis oculis ignobile semen,
 Fama viri vivit per cunctas didita terras,
 Nectare & ambrosia cæli mens leta potitur,
 Lethæis semota umbris & sede silentium.
 D. QV AE mihi vis Phædrum rapuit? crudelia dicam
 Fata? an ducentes fatalia pensa sorores
 O rupta cum Parca colu illi clauderet ævum,
 Si mihi fracta pia licuisset lumina dextra
 Claudere, & exhalantem animam legere ore propinquo.
 Incipe

D. Incipe funereos mecum mea fistula cantus.
 Sum t Phædro solvenda meo exequialia iusta.
 Hic apud imperij proceres vir magnus honore,
 Illi stri Domino, GVLIELMO, Cattidos ora,
 Quam magnum decus addidit, & rumore secundo
 Implevit terram hanc; venturis remq; laremq;
 Quam benè MAVRITII fuerat recturus aristis,
 Sub quo spes reliquas Heroe à patre tuemur,
 Si non usuram amisisset lucis amice,
 „ Herba velut decus est florum, floresq; corona,
 Pulcra corona comæ; coma nympha, nympha choreas
 Sic ars virtutis decus est, virtusq; virorum,
 Vir patria patriq; patri terræq; colonis.
 Persequere ô mecum lacrymabile fistula carmen.
 Ingenium Phædro vivax vocemq; canoram,
 Musarum dedit ille parens: hunc dulce canentem
 Sæpe fera & silva & montes amnesq; secuti.
 Vis inerat verbis, inerant sua pondera rebus.
 Et nunc illacrymans morti Fuldana Camæna,
 Ad mutum queritur cinerem manesq; silentes,
 Suaves conticuisse modos numerosq; sonoros,
 Atq; suo per stagna coaxq; coaxq; coaxq;
 Ranas obstrepere, & disperdere carmen onagros.
 Lugubre ô mecum deduc mea fistula carmen.
 Nam placidum posuit placida caput ille quieti,
 Qui veluti Laerte satus conclusit in utrem
 Aeolios ventos, pacis consultor honesta.
 Pertexe hæc mecum funestum fistula carmen,
 Occidit Vpilio, qui leta ad pascua duxit
 Et potavit oves, turpesq; in flumine lavit,
 L

Et re-

Exerxit totiq; pedo, dextraq; refecit
Paonia, collig, infirmas parte recepi.
 Et fœvit gremio ipse suo membra agra trahentes.
 Quis porro pastum in nemoris florente recessu
 Parthenij ducet? sapas quis ducet ad undas.
 Aestibus in medijs ad frigus coget opacum?
 Quis calle in recto retinebit, quis ve cavebit,
 Ne capta dubiarum longa ambage viarum
 Errabunda ferant timido vestigia gressu.
 (Namq; o vibus sunt insidia, atq; via a via sylve est.)
 Neu qui depascat, simplex irreat ovile.
 Pascere oves laudem, sed habet depascere crimen.
 Quis, quæ se molles ante explicuere pro herbas
 Secura, tutas dabit expertesq; pericli,
 Si illas forte lupi tentare incur sibus ausint,
 Vt sub dente premant trepidasq; in fauce recondant?
 Cui sed erit curæ, ripam munire diurnis
 Nocturnisq; operis fluxuumq; arceve furentem?
 Quis porro impendet curas artesq; magistras,
 Ne quis subducatur pecori lac, neu per apertas
 Caurus eat caulas parvisq; bidentibus obsit?
 Adde, quis in lucem vix fusas, quis ve iacentes
 Afferet, atq; q̃b̃ humo miserans attollet in auras?
 Desine funereos mecum mea fistula cantus.
 Inter plena fide suspiria sanctaq; vota,
 Exhalans animam sanctam (sic Indica Phœnis
 Inter odoratas exspirat suavitèr herbas.)
 Nunc superum mensæ accumbens cœlestia carpit
 Pabula Melonpæus, & iugis dulcia Maï
 Gaudia & æternum vitæ immortalis honorem.

Vera

Vera suo Pictas cultori dona rependit.
 Omnes debemur nullo discrimine Morti:
 Sed Superis iusti: nigro turba impia Diti.
 Desine funereos mecum mea fistula cantus.
 At vos, ô Musæ, tumulo hoc inscribite carmen,
 Qui jacet hic Phœdrus, Cattha vir magnus in aula,
 Non iacet hic totus; Terris volat inclyta fama,
 In fera corpus habent, mens ad supera arva revertit.

FINIS.

Disce mori vivens, moriens ut vivere
 possis.
 In vita Sophia est maxima, nosse
 mori.

